

OPINNÄYTETYÖ

Asukasosallisuuden avulla maaninkalaisten perheiden näköistä asukastupatoimintaa

Karoliina Korhonen

Yhteisöpedagogi (AMK)

Järjestö- ja nuorisotyö

(210 op)

Arvioitavaksi jättämisaika

(9/2021)

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Järjestö- ja nuorisotyö

Tekijät: Karoliina Korhonen

Opinnäytetyön nimi: Asukasosallisuuden avulla maaninkalaisten perheiden näköistä asukastupatoimintaa

Sivumäärä: 59 ja 14 liitesivua

Työn ohjaaja: Kristiina Vesama

Työn tilaaja: Pelastakaa Lapset ry, Kuopion Perheentalo

Kehittämistyön tilaajana toimi Kuopion Perheentalo kohdentaen opinnäytetyön aiheen alkamassa olleeseen asukastupatoimintaan Maaningalla. Asukastupatoiminta kulkee myös nimellä ”Kaikkien perheiden illat Maaningalla”. Asukastupatoiminnan Maaningalla ollessa uutta tilaaja halusi, että sen suunnittelussa kuultaisiin perheitä. Taustalla oli ajatus siitä, että perheiden itse suunnittelema toimintaa palvelee parhaiten heidän toiveita, tarpeita ja hyvinvointia. Tässä kuvaan astui asukasosallisuus, jota edistämällä voitiin osallistaa perheet toiminnan suunnitteluun, mutta toisaalta vahvistaa heidän hyvinvointiaan.

Opinnäytetyön tavoitteena oli edistää asukasosallisuuden toteutumista Kuopion Perheentalon asukastupatoiminnassa Maaningalla sekä vahvistaa lasten ja perheiden arjen kokemaa hyvinvointia. Keskeistä opinnäytetyössä oli löytää erilaisia keinoja perheiden osallistamiseen suunnitteluprosessiin ja heidän äänensä kuuluviin saamiseen. Perheiden monipuolisen kuulemisen kautta oli tarkoitus tuottaa maaninkalaisten perheiden tarpeista ja toiveista kumpuavaa toimintaa. Opinnäytetyön tavoitteiden saavuttamiseksi kehittämistyön menetelminä käytettiin kyselyä ja yhteiskehittämistä. Kysely tuotettiin sähköisesti Webropol-alustalla ja se tuotti tietoa siitä, millaisena asuinpaikkana perheet kokivat Maaningan sekä minkälaisia toiveita heillä oli asukastupatoimintaa kohtaan. Yhteiskehittämisen tuokio toteutettiin etänä Zoom-alustalla ja siinä perheet pääsivät ideoimaan sisältöjä asukastupatoimintaa varten.

Opinnäytetyö tuotti merkityksellistä tietoa tilaajalle. Kyselyn tuottama data osoitti, että perheet ovat pääsösin tyytyväisiä Maaninkaan asuinalueena, mutta kaipaavat sinne enemmän palveluita niin vanhemmuuden tukemiseksi kuin lasten ja nuorten harrastustoimintaan. Kysely vahvisti myös sen, että Maaningalta löytyy tarve Perheentalon tarjoamaan toimintaan. Yhteiskehittämisen tuokio puolestaan osoitti, että perheiden kuuleminen toimii etätoteutuksena ja perheet ovat yleisesti halukkaita itse vaikuttamaan toimintaan.

Kehittämistyön tuloksena syntyi kaksi konkreettista tuotosta: kyselyn vastauksia havainnollistavat kuvat ja toimintasuunnitelma syksyille 2021 Maaningan asukastupatoimintaan. Opinnäytetyö loi vankan pohjan tavoitteiden toteutumiselle jatkossa Kuopion Perheentalon toiminansa, mutta asukasosallisuuden ja hyvinvoinnin vahvistumiseksi perheiden kuulemisesta täytyy tehdä säännöllistä.

Asiasanat: asukasosallisuus, kohtaamispaikka, monimuotoiset perheet, yhteiskehittäminen, asukastoiminta

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences
Community Educator, NGO and Youth Work

Author: Karoliina Korhonen

Title: Resident participation produced the resident activities needed by Maaninka's families

Number of Pages: 59 and 14 attachment pages

Supervisor: Kristiina Vesama

Commissioned by: Pelastakaa Lapset ry, Kuopion Perheentalo

The client of the thesis was the Kuopion Perheentalo. The subject of this thesis was to improve a resident participation in the Kuopion Perheentalo's resident room activities in Maaninka. The activity was new, so the client wanted families to be part of the planning of the activities. Underlying this thesis was the idea that activities self-designed by families best serve their aspirations, needs, and well-being. By improving the resident participation, it was possible to involve families in the planning of the activities, but on the other hand to strengthen their well-being.

The aim of the thesis was to improve a resident participation in the Kuopion Perheentalo's resident activities in Maaninka and to strengthen the well-being experienced by children and families in everyday life. Pivotal to the thesis was finding different ways to involve families in the process and make their voices heard. Through hearing of the families, the aim was to produce activities that stemmed from the needs and wishes of families in Maaninka. Survey and co-development were used as methods of development work to achieve the goals of the thesis. An electronic survey provided information on what it is like for families to live in Maaninka and what kind of hopes they had for resident activities. I directed co-development remotely access and at the event the families got to come up with ideas for resident activities.

The thesis produced relevant information. The data generated by the survey showed that families are mainly satisfied with Maaninka as a residential area but need more services there. For example, they need more parenting services or more hobbies for children and young people. The survey also confirmed that there is a need in Maaninka for the activities offered by Perheentalo. On the other hand, the co-development showed that families can be successfully consulted by remotely access and families want to plan activities themselves.

The development work resulted in two concrete outputs: pictures illustrating the answers to the survey and an action plan for autumn 2021. The thesis laid a solid foundation for the realization of the goals in the future in the operations of Kuopion Perheentalo, but to strengthen resident participation and well-being, regular consultation with families must be done.

Keywords: resident participation, meeting place, diverse families, co-development, resident activities

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO.....	6
2	TILAAJA JA TYÖN LÄHTÖKOHDAT	8
	2.1 Kuopion Perheentalo tilaajana	8
	2.2 Jalkautuvalla työllä tuodaan toiminta perheiden luokse	9
	2.3 Kehittämistyön tarve ja tavoitteet	10
3	TIETOPERUSTA JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ.....	13
	3.1 Maaninka asuinalueena.....	14
	3.2 Asukasosallisuus on asukkaiden oikeus	15
	3.3 Asukastoiminta Kuopiossa	17
	3.4 Monimuotoiset perheet käsitteenä	19
	3.5 Perheiden tuen tarve.....	20
	3.6 Kohtaamispaikat perheiden tukena.....	22
4	KEHITTÄMISTYÖSSÄ KÄYTETYT MENETELMÄT.....	25
	4.1 Sähköinen Webropol-kysely.....	25
	4.2 Yhteiskehittämisen etätuokio.....	26
5	KYSELYN ANALYSOINTI JA TULOKSET.....	28
	5.1 Tietoa vastaajista.....	28
	5.2 Maaningalla viihdytään.....	31
	5.3 Miten Maaninkaa tulisi kehittää?.....	34
	5.4 Kaikkien perheiden illat Maaningalla koetaan tarpeellisiksi	35

6	YHTEISKEHITTÄMISEN TOTEUTUS	37
6.1	Etätapahtuman kulku	37
6.2	Perheet haluavat monipuolista toimintaa	38
6.3	Perheiden tuotoksena polkutractorivuokraamo ja naamiaiset	40
6.4	Etätuokion lopetus	42
7	POHDINTA.....	44
7.1	Kehittämistyön konkreettiset tuotokset	44
7.2	Jalkauttaminen tilaajan toimintaan	46
7.3	Havaintoja prosessista ja tuloksista	48
7.4	Luotettavuuden ja eettisyyden toteutuminen	51
7.5	Tavoitteiden toteutuminen ja oma oppiminen	52
	LÄHTEET	56
	LIITTEET	60

1 JOHDANTO

Kohtaamispaikat, kuten Kuopion Perheentalo, ovat perheiden hyvinvoinnin vahvistamisessa merkittäviä tekijöitä (Pelkonen 2019, 110). Kuopion Perheentalolla näkyy ne samat monimuotoisten perheiden erilaiset tuen tarpeet, jotka näkyvät ajankohtaisena ilmiönä koko yhteiskunnassa. Kohtaamispaikoilla voidaan vastata näihin erilaisiin tuen tarpeisiin tukemalla perheiden hyvinvointia, vanhemmuutta, parisuhdetta ja arkea sekä tarjoamalla paikan kohdata muita samassa elämäntilanteessa olevia (mt., 106). Opinnäytetyön taustalla oli Kuopion Perheentalon tarkoitus viedä kohtaamispaikka Maaningalle eli jalkautuvalla työllä tuodaan kohtaamispaikka ja sen palvelut sinne, missä perheet ovat. Jalkautuvan työn johdosta perheillä on mahdollisuus päästä hyödyntämään Perheentalon tarjoamia palveluita pitkistä välimatkoista tai sijainnista huolimatta. Kohtaamispaikkojen ja niiden palveluiden vaikutusta voidaan edistää huomioimalla perheet toiminnan suunnittelussa. Lähtökohtana opinnäytetyössäni onkin ajatus siitä, että perheiden itse suunnittelema toiminta palvelee parhaiten heidän tarpeitaan ja toiveitaan. Tässä kuvaan astui asukasosallisuus, jota edistämällä voitiin tarjota opinnäytetyön kohderyhmälle eli maaninkalaisille alle 12-vuotiaalle lapsille perheineen, mahdollisuus osallisuuteen palvelujen suunnittelussa samalla vahvistaen heidän hyvinvointiaan.

Opinnäytetyöprosessini alkoi tammikuussa 2021 ideoimalla yhdessä tilaajan eli Kuopion Perheentalon kanssa, millaisen opinnäytetyöni heille voisin tehdä. Olin tuolloin juuri aloittanut itse ohjaajana Perheentalolla, joten minulle oli luontevaa tehdä opinnäytetyöni sinne. Opinnäytetyön aiheeksi valikoitui Perheentalon järjestämä asukastupatoiminta Maaningalla, joka kulkee myös nimellä ”Kaikkien perheiden illat Maaningalla”. Kyseinen toiminta oli vasta alkamassa, joten tilaaja halusi sen käynnistämisen tueksi opinnäytetyön aiheesta. Toisaalta Kuopiossa asukastoiminta oli kokenut suuria muutoksia lähiaikoina, joten asukastoiminnan kehittämiseksi löytyi tarve myös kuntatasolla (Matilainen 2021). Pohtiessamme yhdessä tilaajan kanssa kehittämistyön luonnetta ja tavoitteita, nousi keskeisimmiksi teemoiksi asukasosallisuus ja perheiden arjen hyvinvointi. Opinnäytetyön tavoitteiksi osoitettiin asukasosallisuuden edistäminen Kuopion Perheentalon asukastupatoiminnassa Maaningalla sekä lasten ja perheiden arjen kerman hyvinvoinnin vahvistaminen.

Opinnäytetyössäni oli olennaista ensiksi tutustua laajasti tietopohjaan koskien sitä toimintaympäristöä ja sen ilmiöitä, johon kehittämistyöni tein. Tässä opinnäytetyössä tutustuin Maanin-

kaan asuinpaikkana, asukasosallisuuteen käsitteenä sekä Kuopion asukastoimintaan ja sen kokeisiin ajankohtaisiin muutoksiin. Näiden lisäksi selvitin, millaisia haasteita monimuotoiset perheet kohtaavat ja millainen merkitys kohtaamispaikoilla on perheille sekä miten ne voivat tukea perheiden hyvinvointia. Kattavan tietoperustan pohjalta oli helppo lähteä keräämään aineistoa käyttäen kyselyä ja yhteiskehittämisen menetelmää. Toteutin kyselyn sähköisesti Webropol-alustalla ja sen avulla sain tietoa siitä, millaisena asuinpaikkana perheet kokivat Maaningan ja millaisia toiveita heillä oli asukastupatoimintaa kohtaan. Yhteiskehittämisen tuokion puolestaan toteutin etänä hyödyntäen Zoom-alustaa ja sen avulla pääsin osallistamaan maaninkalaisia perheitä yhteiseen toiminnan suunnitteluun. Jo kehittämistyön alussa minulle oli selvää, että yksi opinnäytetyön haasteista on löytää asukasosallisuutta edistäviä keinoja ja rakenteita. Yhteiskehittämisen menetelmä osoittautuikin kehittämistyön aikana toimivaksi tavaksi kuulla perheitä ja osallistaa heitä suunnitteluun.

Kyselyn ja yhteiskehittämisen menetelmän avulla kehittämistyöni tuloksena syntyi kaksi konkreettista tuotosta: kyselyn tuloksia havainnollistavat kuvat ja asukastupatoiminnan toimintasuunnitelma syksyille 2021. Kyselyn tuloksia havainnollistavien kuvien tarkoitus on tiivistää tulokset helposti tarkasteltavaan muotoon ja niitä voi jatkossa käyttää esitellessä saatuja tuloksia yhteistyökumppaneille, kävijöille tai muille niistä kiinnostuneille. Toimintasuunnitelma puolestaan otettiin jo opinnäytetyöprojektin aikana käyttöön ja sen mukaan lähdettiin tekemään asukastupatoimintaa Maaningalla. Opinnäytetyö tietopohjineen ja konkreettisin tuotoksin tuotti arvokasta tietoa tilaajalle, jota voi jatkossa niin ikään hyödyntää sen sovellusarvon ansiosta.

2 TILAAJA JA TYÖN LÄHTÖKOHDAT

Kehittämistyön taustojen ymmärtämiseksi on esiteltävä opinnäytetyön tilaaja, tarve ja muut työn lähtökohdat tarkemmin. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (2019) mukaan asukasosallisuutta edistämällä voidaan parantaa alueen asukkaiden hyvinvointia ja vaikuttamismahdollisuuksia. Tämä tapahtuu vahvistamalla heidän oikeuttaan osallistua asuinalueensa päätöksen tekoon ja palveluiden suunnitteluun. Osallistamalla käyttäjät suunnitteluun voidaan tuottaa kohderyhmälle laadukasta toimintaa, joka palvelee parhaiten heidän tarpeitaan. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2019.) Asukasosallisuuden edistäminen toimi lähtökohdana tässä opinnäytetyössä. Yhteisöpedagogin osallisuuteen ja ohjaamiseen painottuvalla osaamisella pystyin lähteä tutkimaan erilaisia osallistamisen keinoja sekä kehittämään tarvelähtöistä toimintaa kohderyhmälle.

2.1 Kuopion Perheentalo tilaajana

Opinnäytetyöni tilaajana toimi Pelastakaa Lapset ry, joka kohdisti tarkemmin opinnäytetyön aiheen hallinnoimaansa Kuopion Perheentaloon. Pelastakaa Lapset ry on lasten oikeuksia ajava kansalaisjärjestö, joka toimii Suomessa ja muualla maailmalla politiikkaan tai uskontoon sitoutumatta (Pelastakaa Lapset ry 2021b). Kuopion Perheentalo puolestaan on avoin, matalan kynnyksen kohtaamispaikka lapsiperheille. Perheentalolle ovat kaikki alle 12-vuotiaat lapset läheiseen tervetulleita, oli läheinen sitten lapsen vanhempi, kummi, tukihenkilö tai joku muu läheinen henkilö. Perheentalon toiminnan pääpaino on lapsiperheiden kohtaamisessa, heidän arkinsa tukemisessa sekä lasten ja perheiden yhteisöllisyyden ja osallisuuden mahdollisuuksien lisäämisessä. Näiden asioiden toteutumista tuetaan avoimella leikkitoiminnalla sekä muilla monipuolisilla Perheentalon toimintamuodoilla. Kuopion Perheentalon toiminnan rahoitus tulee STEA:n myöntämästä hankerahoituksesta sekä Kuopion kaupungin myöntämästä avustuksesta. (Kuopion Perheentalo 2021; Pelastakaa Lapset ry 2021a, 4.)

Kuopion Perheentalo sijaitsee Kuopion keskustassa, osoitteessa Lapinlinnankatu 14. Toimintaa on järjestetty tässä osoitteessa heinäkuusta 2019 lähtien ja aikaisemmin Perheentalo toimi Kauppakeskus Apajan tiloissa. Kuopiossa Perheentalo-konsepti on toiminut vuodesta 2016 lähtien, mutta samankaltaista toimintaa löytyy muualtakin Suomesta (Pelastakaa Lapset ry 2021a, 4). Esimerkiksi Pelastakaa Lapset ry hallinnoi myöskin Joensuussa sijaitsevaa Perheentaloa (Pelastakaa Lapset ry 2021b). Perheentalon toiminnassa saavutettavuus ja esteettömyys on

avainasemassa. Saavutettavuus on otettu huomioon 241 neliöisen liiketilan lisäksi toiminnassa, viestinnässä ja yhtäläisessä mahdollisuudessa osallisuuteen. (Pelastakaa Lapset ry 2021a, 4; Savas-säätiö 2021.) Esteettömyyden ohella Perheentalon tilassa on panostettu viihtyvyyteen ja kodinomaisuuteen. Tilat on suunniteltu huolella, koska niiden toimivuuteen ja viihtyvyyteen panostaminen madaltaa kävijöiden kynnystä tulla talolle.

Kuopion Perheentalo on pääsääntöisesti auki tiistaista perjantaihin klo.9–15. Poikkeuksen kuitenkin tekevät torstain ilta-aukiolo viikoittain sekä lauantain aukiolo kerran kuukaudessa. Avoimessa leikkitoiminnassa voi leikkiä, kohdata muita perheitä ja lapsia, viettää aikaa tai osallistua päivän toimintaan. Perheentalolla on aina töissä ohjaajia, jotka voivat tarvittaessa auttaa lasten kanssa tai antaa matalan kynnyksen palveluohjausta. Kolmen ohjaajan ja koordinaattorin lisäksi Perheentalolla on usein paikan päällä opiskelijoita, harjoittelijoita tai vapaaehtoisia. Avoimen leikkitoiminnan sisällä järjestetään lisäksi monenlaista toimintaa eri toimijoiden voimin. Tällaista toimintaa on esimerkiksi yhteistyöverkoston Perhekahvilat, toimintakeskiviikko, nalle-neuvola, Terveystalon hoitaja talolla -aamupäivät, Iltateet ja tietoa -keskustelu-uokiot sekä Aamukahvit ja asiaa -teemapäivät. Kuopion Perheentalolla on avoimen leikkitoiminnan ohella ryhmätoimintaa, tapahtumia, EtäPerheentalo -kokeilu, ePerheentalo -toimintaa ja jalkautuvaa toimintaa. (Pelastakaa Lapset ry 2021a, 6–9.)

2.2 Jalkautuvalla työllä tuodaan toiminta perheiden luokse

Jalkautuvalla työllä tuodaan toiminta sinne, missä perheet ovat. Olennaista jalkautuvassa työssä on se, että se palvelee monimuotoisten perheiden tarpeita. Kohteisiin lähdetään, koska perheet kaipaavat sitä. Perheentalolla jalkautuva toiminta on puistotreffejä, retkipäiviä, toritoimintaa ja asukastupatoimintaa (Pelastakaa Lapset ry 2021a, 8–9). Koronapandemian seurauksena jalkautuvan työn merkitys kasvoi, kun perheet eivät uskaltaneet tulla Perheentalon fyysiseen tilaan. Tällöin toimintaa järjestettiin perheiden toiveiden mukaisesti ulkona koronaturvallisesti. Korona-aikana jalkautuvaa työtä onkin tehty eri leikkipuistoissa ja nuotiopaikoilla ympäri Kuopiota. Perheentalo jalkautuu monipuolisesti moniin eri paikkoihin ja alueille Kuopiossa, jotta jokaisella perheellä olisi yhtäläinen mahdollisuus osallistua Perheentalon toimintaan. Merkityksellisintä jalkautuvassa työssä on perheiden kohtaaminen ja yhteinen ajan vietto. Tori- ja asukastupatoiminnassa ohjattu toiminta on ollut suuremmissa roolissa, kun taas puistotreffeillä ja nuotioretkillä järjestettyä ohjelmaa on ollut vähemmän. (Pelastakaa Lapset ry 2021a, 5 & 8.)

Kuopion Perheentalo on tehnyt jalkautuvaa työtä asukastuville jo useiden vuosien ajan. Asukastupatoimintaa on aiemmin järjestetty Särkiniemen ja Neulamäen asukastuvilla. Kuopion Perheentalon ja asukastupien yhteistyö on lähtöisin Kuopion kaupungin toiveesta (Törn 2021). Asukastuvat hyötyvät yhteistyöstä, koska sitä kautta ne tavoittavat paremmin perheitä, mikä ei ole asukastuville tyypillinen kohderyhmä. Toisaalta myös Perheentalon näkökulmasta asukastupatoiminnalla tavoitetaan uusia perheitä heidän omilla asuinalueillaan ja saadaan tuotua Perheentalon palvelut lähemmäksi perheitä. Asukastupatoiminnan kautta perheiden tiedon ja tuen saanti varmistetaan sekä mahdollistetaan vertaisuuden kokemuksen yhteisen kohtaamispaikan parissa.

Vuonna 2021 Perheentalo lähti tekemään asukastupatoimintaa ensimmäistä kertaa yhteistyössä Maaningan asukastuvan kanssa. Maaningan asukastupatoiminta kulkee myös nimellä ”Kaikkien perheiden illat Maaningalla” ja sen kohderyhmää ovat maaninkalaiset alle 12-vuotiaat lapset perheineen. Tämä opinnäytetyö toimi tukena uutena alkavan toiminnan käynnistämässä, koska jalkautuvan työn merkityksen kasvaminen aiheutti nähdäkseni paineen tuottaa parempaa ja laadukkaampaa jalkautuvaa toimintaa. Aloittaessani opinnäytetyön tekemisen Maaningan asukastupatoiminnan piti alkaa helmikuussa 2021, mutta koronapandemian vuoksi sen aloitus siirtyi elokuuhun 2021. Maaningan asukastupatoiminnassa erikoislaatuista aiempaan toimintaan verrattuna oli se, että sitä ei nimensä mukaisesti järjestetä asukastuvalla vaan paikallisen nuorisotalo Komppiksen tiloissa. Yhteistyö eri toimijoiden kanssa onkin tärkeässä asemassa ”Kaikkien perheiden iltojen” järjestämisessä, koska sen avulla voidaan tuottaa monipuolista, monitoimijaista ja tarvelähtöistä toimintaa. Maaningan asukastupatoiminnassa yhteistyössä on Kuopion kaupunki, Martat, MLL Maaningan paikallisyhdistys, Maaningan pitäjäraati ja nuorisotyö.

2.3 Kehittämistyön tarve ja tavoitteet

Kehittämistyön tarve nousi tilaajalta itseltään, kun kerroin heille toiveistani tehdä opinnäytetyö Kuopion Perheentalolle. Työskentelin tuolloin itse Perheentalolla ohjaajana, joten oli luontevaa, että tein opinnäytetyöni sinne. Sain tilaajalta muutaman valmiin aihe-ehdotuksen, joista valitsin opinnäytetyön aiheeksi Maaningan asukastupatoiminnan käynnistämisen. Valitsin aiheen, koska tilaisuus jonkin uuden kehittämiseen houkutti sekä se tarjosi mahdollisuuden toiminnalliseen toteutukseen. Opinnäytetyön tärkeimmiksi lähtökohdiksi näin perheiden osallis-

tamisen suunnitteluun sekä kehittämistyön tekemisen perheiden tarpeiden perusteella. Keskusteltaessa tilaajan kanssa asukastupatoiminnan luonteesta, nousikin keskeisimmiksi teemoiksi asukasosallisuuden edistäminen sekä monimuotoisten perheiden ja lasten arjen kokeman hyvinvoinnin vahvistaminen. Nämä teemat valikoituivat siten kehittämistyön tavoitteikseni.

Tausta kehittämistyön tarpeelle selvisi tilaajan kanssa keskusteltaessa. Asukastupatoimintaa lähdettiin tekemään Maaningalle, koska Perheentalon muu toiminta painottuu keskustan alueelle. Päätöksen taustalla oli ajatus yhdenvertaisuudesta, koska kaikilla ei ole mahdollisuutta osallistua keskustan palveluihin pitkien välimatkojen takia. Tilaaja piti tärkeänä, että maaseutualueen perheille tarjotaan yhtäläinen mahdollisuus osallistua perheitä tukevaan toimintaan. Osallisuutta rajoitti myös toiminnan tapahtuminen virka-aikaan, joten Maaningan asukastupatoimintaa suunniteltiin järjestettävän virastoajan ulkopuolella. (Törn 2021.)

Aiheen valintaan vaikutti myös Kuopion asukastoiminnan kokemat suuret muutokset viimeisen parin vuoden sisällä. Koimme opinnäytetyön tilaajan kanssa tärkeäksi tehdä yhteistyötä asukastupien kanssa ja näin osallistua osaltamme asukastoiminnan muutostyöhön. Opinnäytetyön tavoitteissa halusin erityisesti korostaa asukastoiminnan luonnetta eli toimintaa tehtäisiin alusta alkaen alueen perheille ja heidän tarpeisiinsa pohjautuen. Tämä pystyin toteuttamaan asukasosallisuuden kautta, joten opinnäytetyön tavoitteeksi nimettiin asukasosallisuuden edistäminen Kuopion Perheentalon asukastupatoiminnassa Maaningalla. Asukasosallisuuden edistäminen tapahtui käytännössä Maaningalla asuvien perheiden kuulemisen, heidän toiveidensa huomioon ottamisen ja yhteiskehittämisen keinoin. Olennaista oli, että toteutuneessa asukastupatoiminnassa näkyisi asukasosallisuuden toteutuminen eli perheiden vaikutus toteutuneen toiminnan sisältöihin.

Asukasosallisuus on kuntalaisten oikeus Kuntalain (410/2015, 22§) mukaan. Lain mukaan kuntalaisilla on oltava mahdollisuus osallistua palveluja koskevaan päätöksentekoon niiden suunnittelu-, valmistelu-, päätös- ja toimeenpanovaiheissa. Kuntalaisten osallisuutta voidaan edistää suunnittelemalla ja kehittämällä palveluja yhdessä palvelujen käyttäjien kanssa. (Kuntalaki 410/2015, 22§.) Alusta alkaen oli selvää, että vaalin tätä oikeutta opinnäytetyötä tehdessäni ja huomioin Maaningalla asuvat perheet prosessin jokaisessa vaiheessa. Lisäksi asukasosallisuuden korostaminen lisää hyvinvointia asuinalueella, tuottaa tarpeita vastaavaa ja asiakaslähtöistä toimintaa sekä parantaa paikallista elinvoimaa (Rask & Ertio 2019, 4). Maaningalla asuvien perheiden osallistaminen asukastoiminnan suunnitteluun olikin edellytys sille, että pystyin suunnittelemaan tilaajalle tarpeita vastaavaa ja asiakaslähtöistä toimintaa.

Tilaaaja halusi liittää opinnäytetyön tavoitteeksi monimuotoisten perheiden ja lasten arjen kokeeman hyvinvoinnin vahvistamisen asukastupatoiminnan kautta (Törn 2021). Tämä tavoite on suoraan lähtöisin Kuopion Perheentalon toiminnan tavoitteista, mutta se toisaalta linkittyy loogisesti asukasosallisuuden edistämisen tavoitteeseen, koska osallisuus lisää hyvinvointia (Mikkanen 2018). Osallisuuden mahdollisuuksien lisääminen lapsille ja perheille on samoin yksi Kuopion Perheentalon kolmesta päätehtävästä. Sen lisäksi lasten ja perheiden hyvinvoinnin edistäminen on Perheentalon toiminnassa tärkeää. (Kuopion Perheentalo 2021.) Hyvinvoinnin edistämiseksi monimuotoisten perheiden tuen tarpeet oli tunnistettava opinnäytetyössä, jotta jalkautuvalla työllä Maaningan asukastuvalle pystyttiin vastamaan näihin tarpeisiin. Opinnäytetyössä oli vielä ajatuksena se, että osallistujien näköinen toimintaa palvelee parhaiten maaninkalaisia perheitä ja heidän hyvinvointiaan. Opinnäytetyössä oli tarpeellista sen myötä löytää ja tutkia erilaisia osallistamisen keinoja, jotta asukasosallisuutta saatiin edistettyä sekä lasten ja perheiden arjen hyvinvointia vahvistettua. Tämä toisaalta muodosti haasteen löytää innostavia keinoja perheiden osallistamiseen suunnitteluun.

3 TIETOPERUSTA JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Opinnäytetyössäni keskeisimpiä käsitteitä ovat asukasosallisuus, monimuotoiset perheet, kohtaamispaikka ja asukastoiminta. Tietoperustassa lähdin tutkimaan käsitteisiin liittyviä ilmiöitä ymmärtääkseni sitä toimintaympäristöä ja kontekstia, johon opinnäytetyöni tein. Opinnäytetyön tietoperustalla halusin kasvattaa ymmärrystäni asukasosallisuudesta ja sen merkityksestä sekä lasten ja perheiden arjen kokeman hyvinvoinnin edellytyksistä. Tietoperustassa otin huomioon monenlaiset ilmiöt opinnäytetyön tavoitteiden taustalla, jotta pystyin ne saavuttamaan. Sen lisäksi pyrin kuvailemaan, miten nämä ilmiöt ja käsitteet täydentävät toisiaan.

Opinnäytetyöni aihe on ajankohtainen, koska Kuopiossa asukastoiminta on kokenut merkittäviä muutoksia viime vuosien aikana. Opinnäytetyöni tekeminen sijoittuu aikaan, jolloin Maaningan asukastupa oli aloittelemassa pilottina toimimistaan Kansalaistoiminta – kirjasto -yhteistyössä, jonka kautta eri toimijoiden merkitystä asukastoiminnan järjestäjänä korostettiin. (Matilainen 2021.) Kuopion Perheentalo oli jo aikaisemmin ollut mukana asukastoiminnassa, mutta lähti nyt tekemään yhteistyötä ensimmäisen kerran Maaningan asukastuvan kanssa. Uuteen ympäristöön lähtiessä oli tärkeää perehtyä Maaninkaan asuinalueena, jotta voisin ymmärtää sitä ympäristöä, johon opinnäytetyöni tein. Toisaalta opinnäytetyössä oli tarkoituksena tutkia Maaninkaa asuinalueena perheiden näkökulmasta, joten minun oli olennaista tutustua itsekin Maaninkaan asuinalueena, sen palveluihin ja väestörakenteeseen. Tietoperustassa oli aiheellista niin ikään tutustua asukastoimintaan yleisesti Kuopiossa, sen toimintatapoihin ja erityispiirteisiin.

Monimuotoiset perheet ja heidän tuen tarpeensa on Kuopion Perheentalolla ajankohtainen ilmiö ja siksi yksi toiminnan kulmakivistä on lasten ja perheiden arjen hyvinvoinnin tukeminen (Törn 2021; Kuopion Perheentalo 2021). Asukasosallisuuden toteutumista edistämällä voidaankin vaikuttaa alueen asukkaiden eli tässä tapauksessa erityisesti perheiden hyvinvoinnin ja sen edellytysten vahvistamiseen. Jotta voisin vahvistaa hyvinvointia oli tiedettävä, miksi perheet yleisestikin kokevat tarvitsevansa tukea ja mihin liittyen. Siksi perehdyin tässä tietoperustassa erilaisten ja monimuotoisten perheiden eri muotoihin, tuen tarpeisiin ja sen ratkaisuihin. Perheiden hyvinvoinnin vahvistamisessa kohtaamispaikat ovat merkittävässä osassa (Pelkonen 2019, 110). Kohtaamispaikoista perheet saavat tukea arkeensa ammattilaisilta, vertaistukea muilta samassa elämäntilanteessa olevilta ja tietoa erilaisista perhe-elämää koskettavista asioista (Pie-

tilä-Hella 2006, 67–68). Kokemukseni mukaan näiden piirteiden toteutuminen kohtaamispaikoissa on edellytys hyvinvoinnin vahvistumiselle ja kohtaamispaikat ovat perheille tärkeitä. Kuopion Perheentalon Maaningan asukastupatoiminnan taustalla onkin tarkoitus yhdenvertaistaa toimintaa ja mahdollistaa kohtaamispaikka myös heille, jotka eivät pitkän välimatkan tai aikatauluhaasteiden vuoksi voi osallistua keskustassa Perheentalon toimintaan.

3.1 Maaninka asuinalueena

Maaninka liittyi Kuopioon vuonna 2015 ja se on yksi kuudesta Kuopion maaseutalueen kuntakeskuksesta. Se sijaitsee Maaninkajärven rannalla, noin 50 kilometrin päässä Kuopion keskustasta. Muita lähellä sijaitsevia kuntia ovat Siilinjärvi, Pielavesi, Lapinlahti ja Iisalmi. (Kuopio 2021a; 2021b.) Vuonna 2014, ennen liittymistä Kuopioon, Maaninka oli pinta-alaltaan 575,13 km², josta 108,62km² oli vesistöjä (Maanmittauslaitos 2014). Vuonna 2020 Maaningalla asui 3475 henkilöä. Maaseutualueelle tyypillisesti väestö on aika ikääntynyttä. Vuonna 2020 Maaningan väestöstä 26,7 % oli eläkeikäisiä (65-85 v.+), 52,8 % työikäisiä (19–64 v.) ja 20,5 % alle 18-vuotiaita. (Kuopion kaupunki 2020a.)

Maaningan väestön kehitys on ollut pääosin negatiivinen viimeisen 20 vuoden ajan. Vuosina 2000–2019 Maaningan väestömäärä supistui –8,9 %. (Kuopion kaupunki 2021a, 3, 8.) Väestön määrän supistuminen näkyy erityisesti peruskoululaisten määrässä, joka on ollut laskusuhdanteinen vuosien 2013–2019 välillä (mt., 40). Maaningan väestön määrän laskuun vaikuttavat ne syyt, jotka vaikuttavat niin ikään Suomessa valtakunnallisesti eli väestörakenne vanhenee ja ikääntyneiden määrä kasvaa (Kuopion kaupunki 2020b, 4, 6). Ikääntyneiden määrän kasvaessa ja syntyvyyden laskiessa taloudellinen huoltosuhde kasvaa. Taloudellinen huoltosuhde kertoo, kuinka monta työvoiman ulkopuolella olevaa ja työtöntä on yhtä työllistä kohden. Maaningalla taloudellinen huoltosuhde on hieman korkeampi kuin Kuopiossa. Vuonna 2018 Maaningalla huoltosuhde oli 145 ja koko Kuopiossa 133. (Kuopion kaupunki 2021a, 15, 40.)

Kaupunki-maaseutuluokituksen mukaan Maaninka on Kuopion läheistä maaseutua ja ydinmaaseutua. Tämä tarkoittaa sitä, että Maaninka sijaitsee Kuopion läheisyydessä fyysisesti ja toiminnallisesti, mutta ydinmaaseudulle tyypillisesti Maaningalla asutaan tiiviisti ja elinkeinorakenne on monipuolinen. Ydinmaaseutumainen tiivis asuminen näkyy maaninkalaisten asumisessa asumiskeskittymänä. Maaningalla asuminen keskittyy kolmeen eri taajamaan: Maaningan kirkonkylä, Käärmelahti ja Kinnulanlahti. Lähes puolet (42,7 %) Maaningan asukkaista asuvat näillä taajamilla. (Kuopion kaupunki 2021a, 5–6, 11.) Peruspalvelut kanssa sijoittuvat näihin

taajamiin. Maaningalta löytyy terveyskeskus, päivähoito ja esiopetus, kolme peruskoulua, pankki, vanhustenhuolto, julkinen liikenne, liikuntapalveluita sekä kaksi ruokakauppaa. Peruspalveluiden kera Maaningalla toimii monipuolisesti erilaisia palveluita kuten kahviloita, koira-hoitola ja autokorjaamo. (Kuopion kaupunki 2021a, 25, 40; Maaninka 2021.) Erilaisten palveluiden rinnalla Maaningalla toimii aktiivisesti muutamia järjestöjä ja yhdistyksiä, kuten Maaningan Martat ry ja MLL Maaningan paikallisjaosto. Järjestöt toteuttavat Maaningalla erilaista toimintaa ja tapahtumia, ja täten täydentävät Maaningan rajoittunutta palvelutarjontaa. (Maaninka 2021.)

Vaikka Maaningan väestön kasvu on ollut negatiivista, niin silti toteuttamani kyselyn perusteella valtaosa (71,4 %) kyselyyn vastanneista viihtyi Maaningalla. Siitä voisi päätellä, että Maaninka on asuinalueena ja palveluineen viihtyisä paikka, vaikka kehittämisen kohteitakin löytyy. Yksi viihtyvyyteen vaikuttava tekijä voisi olla Maaningan pitäjäraati, joka on toiminut Kuopion kaupungin mukaan (2021a, 38) vuodesta 2017 lähtien. Sen tehtävänä on edistää alueen asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä alueen kehittymistä. Kuopion kaupunki antaa vuosittain pitäjäraadille toimintamäärärahan, jolla asukkaat voivat kehittää alueensa palveluja, demokratiaa ja yrittäjyyttä. (mt., 38). Toisin sanoen pitäjäraati edistää alueen asukkaiden osallisuutta, mikä oli yksi opinnäytetyöni tavoitteista.

3.2 Asukasosallisuus on asukkaiden oikeus

Osallisuuden käsitteellä on erilaisia määritelmiä ja sisältöjä. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (2020a) mukaan osallisuus on yksilön omakohtainen kokemus kuulumisesta itselleen merkitykselliseen yhteisöön tai ryhmään. Osallisuutta voi kokea monella eri tasolla: yhteisössä, yhteiskunnassa tai politiikkatasolla, ja sitä edistävät erilaiset yhteiskunnalliset rakenteet (mt.). Perustuslaissa (731/1999, 2§) puolestaan osallisuus nähdään yksilön oikeutena osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnan ja ympäristön kehittämiseen sekä yhteiskunnalliseen päätöksentekoon ja toimintaan. Kun perustuslaki (mt.) liittyy osallisuuden määritelmän vahvasti osallistumiseen, Osallisuushanke Salli näkee osallisuuden enemmänkin monitasoisena ja -syisenä tuntemisen, kuulumisen ja tekemisen kokonaisuutena (Särkelä-Kukko & Rouvinen-Wilenius 2014, 9).

Näen asukasosallisuuden yhtenä osallisuuden alaotsikkona tai -haarana, sillä asukasosallisuus on yhtä lailla osallisuutta, mutta se tarkentuu juuri alueen asukkaiden kuulemiseen ja osallistumiseen. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (2019) mukaan asukasosallisuus on itseasiassa alueen asukkaan oikeus. Se on oikeutta osallistua ja vaikuttaa asuinalueensa päätöksentekoon

ja palveluihin, saada tietoa vaikutusmahdollisuuksistaan sekä siitä, mitä merkitystä omalla osallistumisella on päätöksiin ja toimenpiteisiin (mt.). Myös kuntalain (410/2015, 22§) näkökulmasta asukasosallisuus kuuluu kuntalaisten oikeuksiin, mutta toisaalta sen edistäminen on kunnan velvollisuus. Maakunnan tai kunnan tehtävä on mahdollistaa asukkaiden osallistuminen ja vaikuttaminen eri päätöksenteon vaiheissa. Näiden vaikutusmahdollisuuksien tulee olla monipuolisia ja vaikuttavia. Asukasosallisuutta edistetään kuntalain mukaan järjestämällä keskustelu- ja kuulemistilaisuuksia, selvittämällä asukkaiden mielipiteitä, ottamalla mukaan kunnan toimielimiin palvelujen käyttäjiä, mahdollistamalla osallistumisen suunnitteluun ja päätöksentekoon sekä tukemalla oma-aloitteista osallistumista. (Kuntalaki 410/2015, 22§.)

Vaikka politiikka- ja teoriatasolla asukasosallisuus näyttäytyy hieman monimutkaisena käsitteenä, joka vaatii erilaisia toimia, ei asukasosallisuuden mahdollistaminen käytännössä lopulta vaadi edes paljon resursseja. Yksinkertaisimmillaan asukasosallisuus on kevyttä sekä toimivaa, ja se on lähtöisin asukkaiden omasta halusta tai motivaatiosta. Se voi olla yhdessä asuinalueen siivoamista, kehittämisideoiden esittämistä tai muita konkreettisia tekoja, jotka ovat pieniä tai suuria. Joskus asukasosallisuus kuitenkin tarvitsee sen, että joku taho polkaisee asukasosallisuutta edistävän toiminnan käyntiin. Opinnäytetyössäni tämä taho oli Kuopion Perheentalo. Asukasosallisuus Perheentalon asukastupatoiminnassa Maaningalla tarkoitti sitä, että asukkaat osallistettiin toiminnan suunnitteluun ja järjestämiseen. Asukasosallisuus oli asukkaiden kuulemista sekä heidän toiveidensa ja tarpeidensa huomioonottamista.

Opinnäytetyön taustalla oli ajatus siitä, että asukkaiden itse suunnittelemana toiminta Maaningan asukastupatoimintaan palvelee parhaiten sen käyttäjiä eli tämän toteutuessa voisi mielestäni sanoa, että asukasosallisuus on ollut onnistunutta. Mikkanen (2018) onkin sitä mieltä, että onnistunut asukasosallisuus edistää hyvinvointia. Monimuotoisten perheiden ja lasten arjen kokeman hyvinvoinnin vahvistaminen olikin asukasosallisuuden edistämisen ohella toisena tavoitteenani opinnäytetyössäni. Lintumäen (2019, 26) mielestä hyvinvoiva ja aktiivinen asukas on yhteisönsä voimavara. Tämän vuoksi on erityisen tärkeää asukkaiden hyvinvoinnin kannalta tarjota mahdollisuuksia vaikuttaa omaan elinympäristöönsä sekä eri alueiden kehittämiseen tasapuolisesti (Hanhela 2021). Yksi yhteinen suunnittelukerta Maaningan perheiden kanssa ei riitä siihen, että voisin sanoa edistäneeni kokonaisvaltaisesti asukasosallisuutta Kuopion Perheentalon asukastupatoiminnassa. Opinnäytetyön haasteena oli löytää keinoja asukasosallisuuden huomioimiseksi toiminnassa jatkossakin, ettei tämä yksi kerta jäisi niin sanotuksi näennäisosallisuudeksi.

3.3 Asukastoiminta Kuopiossa

Opinnäytetyössä yhteistyötä tehtiin yhdessä Maaningan asukastuvan kanssa, joka on osa Kuopion asukastoimintaa. Kuopion kaupunki tarjoaa kaikille asukkaille avointa asukastoimintaa. Asukastoimintaa järjestetään asukastiloissa, joita myös asukastuviksi kutsutaan. Aikaisemmin asukastupia hallinnoi Setlementti Puijola, mutta vuodesta 2017 lähtien hallinnointivastuu on ollut Kuopion kaupungilla. Asukastupia on eri puolilla Kuopiota yhteensä kymmenen, ja ne ovat kaikille avoimia matalakynnyksiä kohtaamispaikkoja. (Setlementti Puijola 2021.) Vuonna 2021 asukastoimintaa toteutettiin Kuopion kaupungin toimesta Länsi-Puijon, Männistön, Karttulan, Nilsiän, Neulamäen, Särkiniemen ja Vehmersalmen asukastiloissa. Vuosi 2021 toi muutoksia asukastoimintaa eli joidenkin asukastupien osalta toimintaa kehitetään jatkossa yhdessä kirjastojen kanssa. Kansalaistoiminta – kirjasto -yhteistyön pilotteina toimivat Neulamäen, Puijonlaakson ja Maaningan kirjastot. Näiden kolmen asukatuvan toiminta on pääsääntöisesti järjestövetoista. (Kuopion kaupunki 2021b; Ruuskanen 2021.)

Asukastuvat ovat alueen asukkaiden avoimia oleskelu-, kokoontumis- ja harrastetiloja, joissa järjestetään monipuolista ja ilmaista toimintaa (Setlementti Puijola 2021). Asukastuvalla voi tulla keskustelemaan muiden kävijöiden tai henkilökunnan kanssa, juomaan kahvia tai lukemaan päivän lehdet. Henkilökunta auttaa tarvittaessa arjen asioiden hoitamisessa, kuten tietokoneella pankkiasioiden tekemisessä tai työhakemusten kirjoittamisessa. Asukastuvat järjestävät vaihtelevasti erilaisia retkiä ja muuta virkistystoimintaa. Iltaisin ja viikonloppuisin tuvat ovat yhdistysten sekä harraste- ja vertaisryhmien käytettävissä. Asukastupien toiminta on hyvin samankaltaista kuin Kuopion Perheentalonkin, joten yhteistyölle oli hyvät lähtökohdat. Asukastupien ja Perheentalon toimintaa yhdistää työn ennaltaehkäisevä luonne, mutta kohderyhmä on vain eri. Asukastuvilla ei ole ikärajaa, mutta Kuopiossa niiden pääsääntöinen kävijäryhmä ovat ikääntyneet ja aikuisväestö. (Kuopion kaupunki 2014, 10.) Oman työkokemuksen perusteella asukastuvilla kävi ennen aktiivisesti myös nuoria. Työskentelin aikaisemmin kerho-ohjaajana etsivässä nuorisotyössä, jonka toimesta Saarijärven ja Särkiniemen asukastuvilla järjestin ilta-aikaan nuorteniltoja, mutta niiden toiminta lopetettiin alkuvuodesta 2021. Asukastuvilla on perinteisesti järjestetty toimintaa muillekin kohderyhmille, kuten perheille ja työelämän ulkopuolella oleville (Kuopion kaupunki 2014, 10).

Kuopion asukastoiminnan tarkoitus on edistää asukkaiden terveyttä ja hyvinvointia sekä ehkäistä eriarvoistumista. Toiminta pohjautuu ensisijaisesti asukkaiden tarpeisiin ja se muotoutuu alueen sekä asukasrakenteen lähtökohdista. (Kuopion kaupunki 2021b.) Alaluusuan ja Hintikan

(2013) tekemän tutkimuksen mukaan asukkaiden kokonaisvaltaista hyvinvointia vahvistetaan asukastupien yhteisöllisyyden avulla (Kuopion kaupunki 2014, 10). Asukastuvilla yhteisöllisyys kasvaa uusien suhteiden, sosiaalisen kanssakäymisen, mielenterveyden tukemisen ja yhteenkuuluvuuden tunteen kautta. Mielenterveyttä tukevia keinoja asukastuvilla on mahdollisuus vertaistukeen ja arjen säännölliseen päivärytmiin kannustaminen. Myös asukasosallisuuden edistäminen on olennainen osa asukastoimintaa. (Kuopion kaupunki 2014, 9–10.)

Kuopiossa asukastoiminta on kokenut lähivuosina merkittäviä muutoksia. Vuonna 2020 Kuopion keskustassa sijainnut Minnan tupa ja Petosen Kotikulma suljettiin, kun taas vuoden 2021 maaliskuussa suljettiin Saarijärven Koillistuuli. Kaikki asukastuvat eivät kuitenkaan sulkeudu lopullisesti. Neulamäen, Puijonlaakson ja Maaningan asukastupien toimintaa on tarkoitus kehittää ja siirtää alueiden lähikirjastoihin. Kehitystyö asukastupien ja kirjastojen välillä kulkee nimellä Kansalaistoiminta – kirjasto -yhteistyö. (Matilainen 2021.) Yhteistyön kautta asukastoiminta ei ole sidottu vain yhteen tilaan, asukastupaan, vaan toimintaa voidaan järjestää monipuolisesti eri kaupungin tiloissa. Erityisesti asukastoiminta keskitetään kirjastoihin, koska sen tehtävä sopii hyvin yhteen kansalaistoiminnan tarkoituksen kanssa. Laki yleisistä kirjastoista (1492/2016, 6§) säättää, että kirjastojen tehtävänä on tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan sekä edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Kansalaistoiminnan palvelut ja kirjastot voivat yhdessä toteuttaa sitä tehtävää laadullisesti ja monipuolisesti. Tilojen toiminnan yhdistäminen säästää resursseja ja se on samalla yksi Kuopion kaupungin talouden sopeuttamistoimista. (Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta 2020.)

Kansalaistoiminta -kirjasto -yhteistyö toi mukanaan muutoksen, jossa järjestöjä, asukkaita, yhdistyksiä, kaupungin eri palvelualueita ja muita organisaatioita aktivoidaan paremmin mukaan asukastoimintaan. Kuopion Perheentalo sai olla mukana tässä muutoksessa Maaningan asukastoiminnan kautta. Maaningan entinen asukatupa sulkeutui kesäkuun 2021 lopulla ja siirtyi Maaningan lähikirjastoon. Kirjaston tiloissa tapahtuva asukastoiminta on lähtökohtaisesti ilmaista ja kaikille avointa, kuten ennenkin, mutta toiminta on järjestettävä kirjastojen aukioloaikojen mukaisesti. (Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta 2020.) Koska asukastoiminta ei ole muutoksen myötä enää sidottu yhteen paikkaan, Kuopion Perheentalo lähti toteuttamaan asukastoimintaansa Maaningan nuorisotalo Komppiksen tiloissa. Tämän myötä asukastoimintaan saatiin mukaan muitakin yhteistyökumppaneita kuin vain Maaningan asukastupa. Sen lisäksi toiminnalla saatiin tavoitettua lapsien ja vanhempien lisäksi nuorisoa eli toiminta oli ylisukupolvista,

mikä on yksi asukastoiminnan muutoksen tavoitteista (Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta 2020).

3.4 Monimuotoiset perheet käsitteenä

Perhe on yksi vanhimmista ja tärkeimmistä yhteiskunnan rakenteista (Roininen 2021, 7). Valtaosa ihmisistä syntyy perheeseen ja elää perheessä, tai jopa perustaa itse perheen myöhemmin elämässään (Helminen 2006, 7). Käsitteellisesti perheestä on sidottu kulttuuriin, politiikkaan, aikakauden ja henkilökohtaiseen näkemykseen. Esimerkiksi suomalaisten nuorten aikuisten näkemys perheestä on hyvin perinteinen: keskiluokkainen ydinperhe taloineen, lemmikkeineen ja autoineen, kun taas Suomessa asuvat maahanmuuttajaperheet voivat nähdä perheen ydinperhettä laajemmin. (Roininen 2021, 17; Terveystieteiden tutkimuskeskus ja hyvinvoinnin laitos 2020b.) Perheitä ei voi asettamaan yhteen muottiin, sillä perheistä puhuessa, puhutaan monenlaisista ihmisistä ja tavoista elää perheissä (Roininen 2021, 22).

Monimuotoisia perhemalleja on lukuisia. Suomessa useampi kuin joka kolmas perhe onkin jollakin tavalla monimuotoinen. (Moring 2021, 0:34-0:58.) Monimuotoisilla perheillä tarkoitetaan yleensä niitä perheitä, jotka eivät sovi yhteiskunnan normatiiviseen ajatukseen perheestä. Suomessa tätä normatiivista ajatusta edustaa usein kantasuomalainen heteroseksuaalinen ydinperhe, jossa on biologisia lapsia, eikä kukaan perheenjäsen ole eronnut, kuollut, adoptoitu, perheeseen sijoitettu tai siitä huostaanotettu. (Moring & Kerppola 2019, 93.) Monimuotoisuutta löytyy perheiden rakenteiden lisäksi elämäntilanteista (Heiskanen, Helmaa, Laru, Muuronen, Salmi, Satuli-Kukkonen & Ukkonen-Wallmeroth 2019, 32). Kuopion Perheentalo korostaa toiminnassaan, että kaikki perheet ovat tavalla tai toisella monimuotoisia perheiden rakenteista tai elämäntilanteista riippuen. On olennaista kuitenkin muistaa, että jokainen yksilöllinen perhetilanne on omanlaisensa ja perheiden väliset yksilölliset erot suuria (Moring & Kerppola 2019, 93), vaikka kaikki perheet nähtäisiin monimuotoisina. Siksi käsitteellä ei tässä opinnäytetyössä niputeta monimuotoisia perheitä yhteen, vaan sillä pikemminkin korostetaan monimuotoisuuden eri tasoja.

Monimuotoisista perheistä pitää puhua, koska ydinperheen malli on suomalaisten mielessä edelleen vahva, vaikka erilaisia perhemuotoja on useita ja niistä puhutaan enenevässä määrin. Monimuotoisuudesta puhuminen on tärkeää siksi, että edelleen useat poliittiset päätökset tehdään ydinperhemallia ajatellen. Puolestaan politiikan ulkopuolella ydinperheen ajatus on haitallinen, koska sitä usein pidetään parhaimpana, oikeimpana ja luonnollisempana vaihtoehtona.

Tämä ajatus heijastuu negatiivisesti niihin monimuotoisiin perheisiin, jotka näyttävät yhteiskunnalle erilaisina. Monimuotoisuudesta puhuminen väljentää mielikuvaa tietynlaisesta perheestä, vanhemmuudesta ja tuo varmuutta siitä, että kaikki perhemuodot ovat oikeita perheitä. (Roininen 2021, 7–10 & 19.) Pelkkä monimuotoisuudesta puhuminen ei riitä poistamaan kaikkia ongelmia, vaan näihin ongelmiin pitää puuttua puhumisen ohella politiikan keinoin. Kansallisessa lapsistrategiassa linjataan, että perheiden ja perhemuotojen monimuotoisuus on huomioitava jatkossa paremmin erilaisissa perheille suunnattavissa tukimuodoissa ja muissa päätösten teoissa (Valtioneuvosto 2021, 24 & 28).

Koska monimuotoiset perheet ovat hauraassa asemassa, pyrin ottamaan huomioon perheiden monimuotoisuuden opinnäytetyötä tehdessäni. Monimuotoisten perheiden hyvinvoinnin vahvistamisen onkin yksi Kuopion Perheentalon toiminnan tavoitteista (Kuopion Perheentalo 2021, 4). Olennaisinta monimuotoisten perheiden hyvinvoinnin lisäämisessä onkin se, millä asenteella heidät kohdataan. Kohtaamisella on ratkaiseva merkitys siinä, kokevatko monimuotoiset perheet saavansa tarvitsemaansa apua ja tukea. (Moring 2021, 3:06-3:14.) Kaikista tärkeintä on kohdata perheet ennakkoluulottomasti ja avoimesti. Ei pidä olettaa mitään, vaan antaa toiselle vapaus itse määrittää perheensä, tilanteensa tai tuen tarpeensa. (Roininen 2021,10.) Kohtaaminen rakentuu luottamukselle ja luottamusta voi kasvattaa viestimällä, että palvelu tai tapahtuma on kaikille. Tällöin monimuotoiset perheet voivat kokea itsensä tervetulleiksi. Ammatilainen voi omalla asenteellaan vaikuttaa siihen, kokevatko perheet itsensä hyväksytyksi ja arvokkaiksi. Toisaalta kohtaamista helpottaa, jos ammatillisella on tarvittava tietopohja monimuotoisista perheistä. (Moring 2021, 4:55-5:28.)

3.5 Perheiden tuen tarve

Meillä ei olisi yhteiskuntaa ilman perheitä, joten ei ole ihme, että erilaisia tutkimuksia ja tietoa perheistä on saatavilla paljon. Tässä opinnäytetyössä perehdyin pintaraapaisulta suomalaiseen perhe-elämään ja sen haasteisiin, jotta ymmärtäisin perheiden erilaisia tarpeita ja voisin vastata niihin suunnittelemani asukastupatoiminnalla. Selailemalla erilaisia tietokantoja huomasin, että perheiden eri tuen tarpeista löytyy runsaasti tietoa, mikä mielestäni kertoo hälyttävästi siitä, että perheet tarvitsevat tukea arkeensa, vanhemmuuteensa sekä ennaltaehkäiseviä palveluita. Olen huomannut perheiden tuen tarpeen myös Kuopion Perheentalolla. Perheiden tuen tarpeet ja elämäntilanteet ovat yksilöllisiä, mutta Perheentalolla käyvien perheiden parissa näkyvät ne

amat haasteet ja tuen tarpeet, mitä tutkimuksin on huomattu suomalaisten perheiden kohtaavan. Roinisen (2021, 12) mukaan nykyajan haasteita perhe-elämässä on tukiverkoston puuttuminen ja työn yhteensovittaminen perhe-elämän kanssa. Perheiden tukiverkostot voivat olla pirstalaisia ja muut sukulaiset tai ystävät asua kaukana. Ilman läheisiä on arkipäiväistä tukea lasten kasvatukseen haastava saada. (mt., 12) Tällöin perheiden on haettava tukea palvelujärjestelmän kautta, johon hakeutumiseen kynnys on vielä korkea. Palveluverkoston kautta perheille osataan ehdottaa erilaisia palveluita vanhemmuuden tai perheen arjen tueksi. Tukiverkostot ovat tärkeitä, koska ne vahvistavat vanhemmuutta ja tätä kautta lisäävät usein myös lasten hyvinvointia. (Välimaa 2019, 87–89.)

Perhebarometrin (2020) mukaan suuri osa lapsiperheistä kaipaa edelleen joustoa työelämään, vaikka viime vuosikymmenten aikana suomalaisten kokonaistyöaika on vähentynyt ja työn joustomahdollisuudet lisääntyneet. Työn ja perhe-elämän yhteensovittaminen on haaste Suomessa, johon voidaan vastata esimerkiksi perhepoliittisin keinoin. Perhepoliittisilla toimilla voidaan parantaa perheiden mahdollisuuksia yhteen sovittaa perhe- ja työelämää esimerkiksi tarjoamalla joustavaa työaika pienten lasten vanhemmille sekä parempia osa-aikatyön mahdollisuuksia. Kaikkia perheen ja työn yhteensovittamisen ongelmia ei kuitenkaan voida ratkaista pelkästään perhepoliittisin toimin. Perheen ja työelämän yhdistämistä kuormittavat pitkät työpäivät, vaativa tai uuvuttava työ, epäsäännölliset työajat sekä pitkät työmatkat. (Perhebarometri 2020, 10–11.) Haasteena on perheen ja työn suhteuttaminen toisiinsa. Perheet kokevat painetta olla kotona pienten lasten kanssa, mutta toisaalta painetta palata takaisin töihin usean vuoden työkatkoksen välttämiseksi. Perhepoliittisten toimien tueksi vaadittaisiin työpaikoilta perheystävällisyyttä, jotta jatkossa työn ja perhe-elämän yhteensovittaminen oli vaivattomampaa. (Roininen 2021, 14.)

Toisaalta perheet kamppailevat yleisesti myös uupumuksen kanssa. Yhteensä 42:en maan vertailun mukaan suomalaiset kuuluvat maailman uupuneiden vanhempien joukkoon seitsemännellä sijalla. (Loula 2020.) Tutkimusten mukaan vanhempien uupumusta lisää muualta tulevat kovat vaatimukset ja odotukset. Uupumisen riski kasvaa entisestään, jos vanhemmilla on tapana asettaa itselleen kovia vaatimuksia. Nykyvanhemmille on tuttua joko-tai-vanhemmuus, jossa pitää valita, millainen vanhempi on tai mitä vanhemmuudellaan edustaa. Vanhemmuudesta on rakennettu kuva, jossa kaikki pitää tehdä oikein eikä muille tavoille ole sijaa. (Roininen 2021, 18–19.) Psykologian dosentti Matilda Sorkkilan (2020) mukaan nykyvanhemmuus voidaankin

kokea suorituksena tai kilpailuna, jossa tavoitellaan täydellisyyttä (Loula 2020). Täydellisyyden tavoittelemisen voi lopulta johtaa uupumukseen, jolloin ei enää jaksa viettää aikaa lastensa kanssa sekä lasten ja vanhempien välinen lämpö ja läheisyys katoavat. Vanhempia uupumukseen voi altistaa suomalaisen kulttuurin yksilökeskeisyys. Kulttuurin yhteisökeskeisyys tarkoittaa väljiä sosiaalisia verkkoja ja oletusta siitä, että ihminen pärjää yksin ja pitää huolta itse itsestään. (Loula 2020.) Yksilökeskeisyys johtaa perhe-elämässä helposti siihen, että ajatellaan vanhemman tai vanhempien lähtökohtaisesti pärjäävän omillaan (Mäkelä 2019, 16). Yksinäisyys tai yksinäisyyden tunne onkin monelle vanhemmalle tuttua ja se haavoittaa vanhemmuutta sosiaalisen tuen puuttuttua (Kalland 2019, 38).

Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelman vuonna 2017 toteuttaman kyselyn mukaan Pohjois-Savossa alle kouluikäisten lasten vanhemmista lähes joka viidennes (18 %) koki jääneensä ilman tukea ja kouluikäisten vanhempien kohdalla näin koki joka neljäs (25 %). Vanhemmuuteen kaivattiin vastausten mukaan monenlaista tukea, kuten ammattilaisten neuvoja, ohjausta ja vahvistusta vanhemmuuteen tai lyhytaikaista ja rajattua tukea yhden hoitopalvelun (esim. lastenhoito, vanhemman keskusteluapu, kotipalvelu) avulla. Tukea kaivattiin lisäksi yllättäviin tilanteisiin, joissa apua tarvitaan nopeasti sekä monialaista tukea vaativiin tilanteisiin, joissa tarvitaan useita tukitoimia. Vanhemmuuden tuen ohella vanhemmat kaipasivat parisuhteeseen tukea. Kyselyn mukaan jopa 38 % vanhemmista vastasi, ettei ollut saanut parisuhteeseensa tukea. Vanhemmat kaipasivat tukea jatkuvaan riitelyyn ja vuorovaikutusten haasteisiin, mutta lisäksi eroproessin eri vaiheisiin. (Julkunen 2019, 117–118.) Klementin (2018) mielestä onkin tärkeää lisätä vanhempien voimavaroja käytettäväksi vanhemmuuteensa ja parisuhteesta huolehtimiseen (Heiskanen ym. 2019, 30).

3.6 Kohtaamispaikat perheiden tukena

Perheiden tukena toimivat erilaiset kuntien ja kuntasektoreiden, seurakuntien ja sairaanhoitopiirien tarjoamat palvelut, kuten parisuhde- ja perhetyö (Heiskanen ym. 2019, 31). Esimerkiksi äitiys- ja lapsineuvoloissa on hyvät lähtökohdat perheiden tukemiseen, koska työntekijöiden yksi keskeisimmistä tehtävistä on tukea vanhemmuutta (Pietilä-Hella 2006, 67–68). Neuvoloiden ja muiden palveluiden tukena voi kuitenkin toimia erilaiset järjestöt. Järjestösektorilla onkin merkittävä rooli näiden palveluiden aukkojen täydentämisessä. Niiden tarjoamat palvelut monipuolistavat vanhemmuuden ja parisuhteen palveluja. Järjestöt ovat toimineet tärkeässä roolissa uusien vanhemmuuden ja parisuhteen palvelumuotojen kehittäjinä. Järjestöjen etuna

perheitä tukevien palveluiden järjestämisessä on kansalaisläheisyys sekä järjestöjen välinen yhteistyö, yhteisöllisyys ja vuorovaikutus. (Heiskanen ym. 2019, 31 & 35.) Esimerkiksi kohtaamispaikat ovat pääosin järjestöjen organisoimaa toimintaa lapsiperheille. Kohtaamispaikat täydentävät perheiden palvelukenttää sekä niille on tyypillistä yhteensovittaa ja koordinoida muiden järjestöjen ja tahojen toimintaa niin, ettei palveluihin tulisi päällekkäisyyksiä tai aukkoja (Pelkonen 2019, 110).

Vanhemmilla on erityinen tarve juuri vertaistukeen. Vanhemmuudesta on hyvä keskustella muiden samassa tilanteessa olevien tai vanhemmuuden matkalla pidemmällä olevien kanssa. Vertaistukea voi hakea perheille suunnatuista kohtaamispaikoista, jotka ovat tiloja, joissa perheet voivat kohdata muita perheitä ja näin saada vertaistukea vanhemmuuteensa. Avoimet kohtaamispaikat ja niissä saatava vertaistuki auttaa parhaimmillaan vanhempia jaksamaan arjessa ja vahvistamaan omaa vanhemmuuttaan. (Heiskanen ym. 2019, 32; Pelkonen 2019, 106–110.) Vuonna 2016 näitä perheiden kohtaamispaikkoja oli Suomessa peräti 500 kappaletta, yksi jokaisessa kunnassa tai isommissa kunnissa useampi (Pelkonen 2019, 107). Kohtaamispaikat voivat olla esimerkiksi perhekerhoja, avoimia päiväkotia tai Perheentaloja. Vertaistuen lisäksi kohtaamispaikoissa vanhemmat saavat tietoa ja ne toimivat foorumeina, joissa perheet voivat kohdata toistensa kera ammattilaisia (Pietilä-Hella 2006, 67–68).

Kohtaamispaikat ovat matalan kynnyksen palveluita, jotka pystyvät lisäämään ja vahvistamaan vanhemmuuden ja parisuhteen tukea (Pelkonen 2019, 107). Ajoissa annettu tuki edistää vanhempien omia voimavaroja ja sitä kautta parantaa koko perheen hyvinvointia (Heiskanen ym. 201, 33). Kohtaamispaikkojen merkitys perheille on vaikuttava, koska suomalaisen lapsiperheiden arki on usein vielä ankaraa, vaikka suuri osa lapsista saa vanhemmiltaan tarpeeksi huolenpitoa (Pietilä-Henna 2006, 66). Kohtaamispaikat ovat tärkeitä ehkä juuri siksi, että erityisesti vanhemmat kaipaavat tukea vanhemmuudelleen. Toki lapsetkin kaipaavat kohtaamispaikkoja ja niistä on lapsille hyötyä, mutta erityisesti vanhemmuuden ja parisuhteen tuki vahvistaa niin vanhempien kuin lasten hyvinvointia. Lasten hyvinvoinnin perustaa vahvistaa vanhempien myönteinen ja lämmin suhde lapseen, jota voidaan kohtaamispaikoilla tukea (Pelkonen 2019, 106).

Kohtaamispaikoilla tehtävä työ on pääosin ennaltaehkäisevää työtä. Ennaltaehkäisevyys on mahdollisten ongelmien varhaista tunnistamista ja työtä sen eteen, ettei ongelmia pääse syntymään. Toisaalta ennaltaehkäisevä työ voi ongelmien sijasta keskittyä perheiden voimavarojen

vahvistamiseen (Pietilä-Hella 2006, 67). Jotta kohtaamispaikoilla on ongelmien ennaltaehkäisevä vaikutus, on niiden tarjoaman vanhemmuuden tuen oltava riittävän monipuolista ja monimuotoisten perheiden tarpeet huomioon ottavaa (Pelkonen 2019, 110). Yhteistyöllä eri tahojen kanssa voidaan lisätä palveluiden, kuten kohtaamispaikkojen vaikuttavuutta. Olennaista on myös palveluiden lapsi- ja perhelähtöisyys, riittävyys, laatu ja saavutettavuus. Asianmukainen varhainen tuki ehkäisee raskaampien palvelujen tarvetta ja parantaa pitkäkestoisesti lasten ja perheiden elämäntilannetta. (Valtioneuvosto 2021, 24.)

Kuopion Perheentalolla perheiden tuen laadukkuus varmistetaan monitahoisella yhteistyöllä, matalan kynnyksen palveluilla, henkilöstön asianmukaisella osaamisella ja kävijälähtöisellä toiminnalla. Kuopion Perheentalo kohtaamispaikkana tarjoaa tukea vanhemmuuteen sekä lisää yhteisöllisyyden ja osallisuuden kokemuksia lapsille sekä heidän läheisilleen (Kuopion Perheentalo 2021). Lisäksi Perheentalolla muiden perheiden kohtaaminen osoittaa, että perheitä on erilaisia sekä tapoja toimia, eikä yhtä oikeaa tapaa olla vanhempi ole olemassa. Esimerkiksi kohtaamispaikoilla voi saada vertaistukea työn ja lapsiperhearjen yhdistämiseen tai nähdä sen, ettei täydellistä vanhempaa ole olemassa. Kohtaamispaikat ovat sitä varten, että perheiden ei tarvitse pärjätä omillaan ja tukea voi saada matalalla kynnyksellä. Onkin erityisen tärkeää, että kohtaamispaikat ovat kaikkien saavutettavissa, koska kohtaamispaikoilla voidaan vastata siihen tarpeeseen, joka liittyy vertaisuuteen ja vanhemmuuden tukemiseen.

4 KEHITTÄMISTYÖSSÄ KÄYTETYT MENETELMÄT

Opinnäytetyön tavoitteiden saavuttamiseksi käytin kehittämistyössä kahta eri aineistonkeruumenetelmää. Menetelmät olivat sähköinen kysely ja yhteiskehittäminen. Sähköisellä Webropol-kyselyllä keräsin määrällistä tietoa siitä, että millaisena asuinpaikkana perheet kokevat Maaningan ja mitä toiveita heillä on Kuopion Perheentalon asukastupatoimintaa kohtaan. Asukasosallisuuden edistämiseksi osallistin yhteiskehittämisen keinoin maaninkalaiset perheet ideoimaan, millaista toimintaa Kuopion Perheentalo voisi järjestää ”Kaikkien perheiden illoissa Maaningalla”. Käytin opinnäytetyössä monimenetelmällisyyttä tuottaakseni laadukasta ja monipuolista tietoa. Menetelmävalintoja taustalla oli ajatus Maaningan asukkaiden osallistamisesta toimintaan, mihin kysely sekä yhteiskehittäminen olivat parhaimmat menetelmät siihen ajatukseen katsoen.

4.1 Sähköinen Webropol-kysely

Hyödynsin opinnäytetyössäni aineistonkeruumenetelmänä kyselyä selvittääkseni millaisena asuinpaikkana perheet kokevat Maaningan. Toisena teemana kyselyssä oli perheiden toiveet ”Kaikkien perheiden iltoja Maaningalla” kohtaan. Valitsin kyselyn menetelmäksi opinnäytetyöhöni, koska kysely sopii hyvin monenlaisten aiheiden ja ilmiöiden tutkimiseen ja se oli vattomasti sovellettavissa tarkoitukseni (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 122). Toteutustavaksi valitsin sähköisen Webropol-kyselyn, koska tiedonkeruu sähköisesti on nopeaa ja vaivatonta (mt., 128). Sähköinen kysely mahdollisti sen, että tavoitin kohderyhmän, vaikka en koronan vuoksi päässyt paikan päälle Maaningalle. Tavoitin kohderyhmän jakamalla Webropol-kyselyn linkkiä Facebookin Maaningan Puskaradio-ryhmässä ja Kuopion Perheentalon sosiaalisen median kanavissa, paikallisissa palveluissa sekä yhteistyökumppaneiden kautta.

Kyselyn tarkoituksena oli saada vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

- Millaisena asuinpaikkana perheet kokevat Maaningan?
- Ovatko perheet tyytyväisiä nykyisiin palveluihin?
- Millaiselle toiminnalle Maaningalla olisi tarvetta?
- Miten Kuopion Perheentalo voi asukastupatoiminnalla vastata näihin tarpeisiin?

Rakensin kyselyn suljetuista eli väittämä- ja monivalintakysymyksistä sekä avoimista kysymyksistä. Heikkilän (2014, 49) mukaan suljettujen, monivalintakysymysten etuna on, että vastaajat kokevat ne nopeiksi ja helpommin vastavaksi, jolloin kynns kyselyyn vastaamiseen pienenee. Toisaalta nopeuden haittapuolena vastauksia saatetaan antaa harkitsematta ja vastausvaihtoehto ”en osaa vastata” on houkutteleva epämotivoituneille vastaajille. Riskinä on se, että jokin vastausvaihtoehto saattaa puuttua kyselystä kokonaan. (mt., 49.) Jätin tarkoituksella kyselystä pois ”en osaa vastata” -vastausvaihtoehdon ja näin pakotin vastaajien ottamaan jollakin tavalla kantaa Likertonin asteikon mukaisesti väittämiin.

Heikkilän (2014, 47–48) mukaan avointen kysymysten käyttö on tarkoituksenmukaista, kun vastausvaihtoehtoja vastauksille ei tiedetä etukäteen. Vaikka avointen kysymysten kautta voi saada vastauksia, joita ei ole osattu etukäteen odottaa, on niiden haittapuolena sanallisten vastausten työläs käsittely ja vaikea luokittelu sekä houkutus vastaamatta jättämiseen (mt., 47–48). Tämän tiedon nojalla, valitsin kyselyyn avoimia kysymyksiä harkiten ja niitä oli lopulta kyselyssä vain kuusi kappaletta. Lopuksi ennen kyselyn jakamista mahdollisille vastaajille, pyysin opinnäytetyöni ohjaajaa ja tilaajaa testaamaan kyselylomakkeen toimivuuden ja asianmukaisuuden.

4.2 Yhteiskehittämisen etätuokio

Yhteiskehittämisen menetelmää hyödynsin ”Kaikkien perheiden illat Maaningalla” -etätapahtumassa. Etätapahtuma edusti opinnäytetyöni toiminnallista osuutta ja sen ideana oli osallistaa Maaningan asukkaat asukastupatoiminnan suunnitteluun yhteiskehittämisen keinoin. Yhteiskehittäminen on yhteisöllistä ideointia, johon on olemassa useita erilaisia menetelmiä. Yhteisölliselle ideoinnille on tyypillistä, että luovuus pyritään vapauttamaan poistamalla normaalin ajattelun rajoitukset, osallistujia motivoidaan jakamaan ryhmän kesken hyvien ideoiden lisäksi huonoja ideoita ja kehittämään yhdessä toistensa esittämiä ideoita. Avoimen ja positiivisen ilmapiirin tukeminen ja ylläpitäminen on tärkeää yhteisöllisessä ideoinnissa, jotta luova ongelmanratkaisu on toimivaa. Yhteiskehittämisen tuokiossa hyödynsin toivelistatekniikkaa ja 8x8-menetelmää sovellettuna, jotka ovat yhteisöllisiä ideointimenetelmiä. (Ojasalo ym. 2015, 158–160, 172.)

Toivelistatekniikan avulla selvitetään asiakkaiden odotuksia ja tarpeita. Tekniikkaa voidaan hyödyntää tuotteiden ja palveluiden kehittämisessä, kun halutaan osallistaa tulevia käyttäjiä

mukaan suunnitteluun. Toivelistatekniikan kautta asiakkaat pääsevät kertomaan, mitä he haluaisivat tuotteelta tai palvelulta, jos minkäänlaisia rajoitteita ei olisi. (Ojasalo ym. 2015, 172–173.) Valitsin tämän tekniikan osaksi yhteisöllistä ideointituokiota, koska tekniikkaa oli helppo soveltaa toteutettavaksi verkkovälitteisesti, siihen voi osallistua matalalla kynnyksellä sekä sen avulla sain tietoa Maaningan asukkaiden toiveista asukastupatoimintaa kohtaan.

Toivelistatekniikka sai jatkoa sovelletulla 8x8-menetelmällä. 8x8-menetelmä miellekartan tapainen, mutta sitä kurinalaisempi ideointimenetelmä. Menetelmässä kysymykseen kehitetään vastauksena kahdeksan ideaa ja näistä kahdeksasta ideasta jatkojalostetaan toiset uudet kahdeksan ideaa. Aivoriihen perussääntöjen mukaisesti ideoiden laadulla ei ole niinkään väliä vaan niiden määrällä. 8x8-menetelmällä saadaankin aikaan määrällisesti paljon ideoita. (Ojasalo ym. 2015, 163.) Yhteisölliseen ideointituokioon sovelsin 8x8-menetelmää hieman. Sovelluksessani jokainen ryhmä sai tehtäväkseen tehdä miellekartan yhdestä aikaisemmin toivelistassa esitellystä ideasta ja tehtävänantona oli kehittää idean ympärille kahdeksan uutta, aiheeseen liittyvää ideaa.

5 KYSELYN ANALYSOINTI JA TULOKSET

Toteutuneeseen Webropol-kyselyyn tuli 14 vastausta. Lähdin analysoimaan vastauksia käymällä ne systemaattisesti läpi. Tarkastelin jokaisen kysymyksen osalta sen vastausten jakautumisen ja painottumisen. Käymällä vastaukset huolellisesti läpi pystyin nostamaan esille sieltä kehittämistyölle tärkeimpiä ja merkittävimpiä havaintoja. Näille vastauksille pyrin analysoinnin kautta löytämään selityksiä nojaten teoriaan kuin omaan näkemykseen Perheentalon työskemuksen perusteella. Itse analysoinnin auki kirjoittamisessa tiivistin kyselyn tuottamaa aineistoa ja tuotin vastauksista erilaisia kuvioita tekstin tueksi.

Kyselyni tuotti sekä määrällistä että laadullista tietoa. Määrällistä tietoa olivat väittämä- ja monivalintakysymykset, joita analysoin tilastoihin perustuen. Laadullista tietoa puolestaan olivat avoimet kysymykset. Avoimet vastaukset muutin määrälliseen muotoon kvantifioimalla. Kvantifiointi on luokittelun ja ryhmittelyn kautta laskemista, että kuinka monta kertaa sama asia tai teema esiintyy aineistossa (Tuomi ja Sarajärvi 2018, 98). Kvantifioimalla avoimet vastaukset selkeytyivät ja olivat helpommin tulkittavissa.

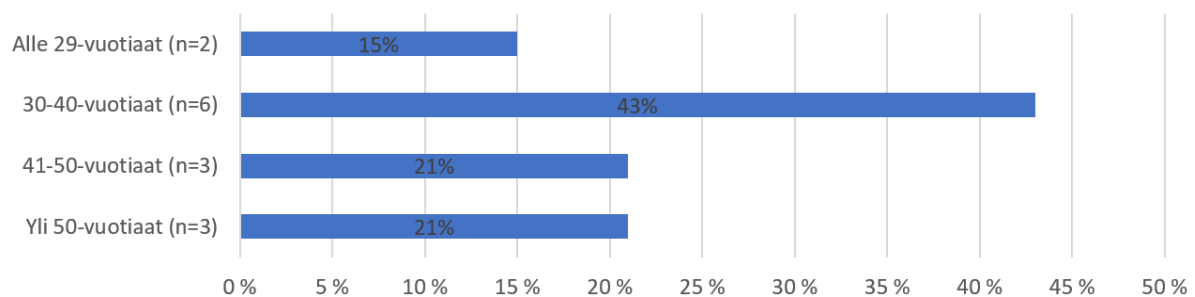
Tutkimus on laadukas, kun se täyttää hyvän tutkimuksen perusvaatimukset. Olennaista on, että tutkimus mittaa sitä, mitä oli tarkoituskin selvittää. Hyvässä tutkimuksessa tulokset ovat tarkkoja ja luotettavia sekä otoskoko on riittävä. Merkityksellistä on, että tutkimus on hyödyllinen ja käyttökelpoinen. (Tuomi ja Sarajärvi 2018, 27–28.) Kyselyni tuotti hyödyllistä ja käyttökelpoista tietoa opinnäytetyötäni ja sen konkreettista tuotosta varten. Kyselyn otoskoko ei ollut suuri, mutta se oli riittävä ja laadukas opinnäytetyötä varten, koska kyselyyn vastasi vain aiheesta oikeasti kiinnostuneet. Epämääräisiä vastaajia karsi se, että kyselyyn vastaamisesta ei saanut palkintoa tai sen avulla osallistuttu arvontaan. Houkutteleva palkinto olisi voinut nostaa vastaajamäärän suureksi, mutta tällöin vain palkinnosta, eikä aiheesta kiinnostuneet olisivat saattaneet vastata kyselyyn (Ojasalo ym. 2014, 129–130).

5.1 Tietoa vastaajista

Toteutin maaninkalaisille vanhemmille ja huoltajille suunnatun Webropol-kyselyn 28.4-9.5.2021 välisenä aikana. Kyselyyn sai vastata kanssa muuten aiheesta kiinnostuneet, koska kysely käsitteli yleisesti Maaninkaa asuinalueena. Teemana kyselyssä oli myös Kuopion Perheentalon asukastupatoiminta eli ”Kaikkien perheiden illat Maaningalla”. Kyselyyn vastasi 14 henkilöä, joista kaikki olivat naisia. Naisten suurta vastausprosenttia voisi selittää ilmiö, jonka

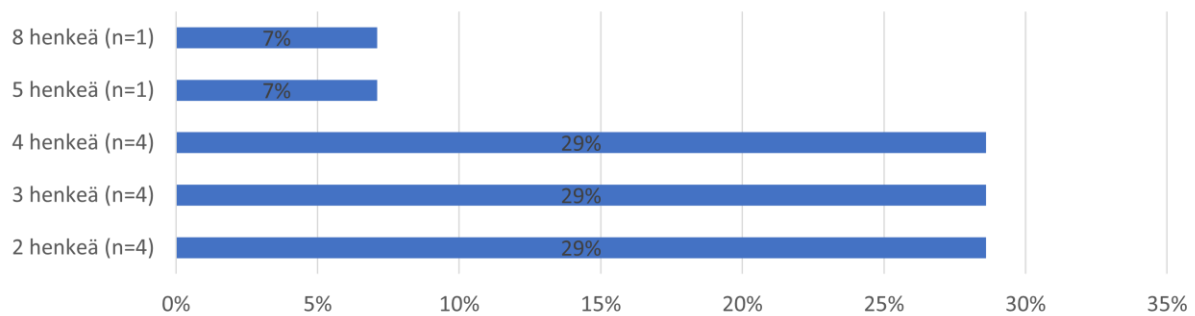
havaitseen Kuopion Perheentalollakin eli toimintaan osallistuu enemmän naisia lasten kanssa kuin miehiä. Yksi mahdollinen selitys löytyy tilastoista, sillä vanhempainvapaata käyttävät pääosin vain äidit (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2015). Tämä tekee naisista sen ryhmän, joka on kotona lasten kanssa ja näin ollen heillä on parempi mahdollisuus sekä aikaa osallistua lasten kanssa Perheentalon toimintaan. Vaikuttaminen on motivoivampaa, kun osallistuu itse kehitettävään toimintaan, ja siksi miehet eivät ole välttämättä kokeneet kyselyn aihetta omakseen. Olisin toivonut, että kyselyyn olisi tullut vastauksia myös miehiltä, koska he ovat yhtä lailla kyselyn sekä Perheentalon kohderyhmää.

Kyselyssä mielenkiintoista oli sukupuolijakauman lisäksi ikäjakauma: nuorin vastaaja oli 16-vuotias ja vanhin 71-vuotias. Jaoin vastanneiden iät neljään eri ikäluokkaan eli vastanneista alle 29-vuotiaita oli 15 %, 30–40-vuotiaita oli 43 %, 41–50-vuotiaita oli 21 % ja yli 50-vuotiaita oli 21 %. Se, että valtaosa vastanneista oli 30–40-vuotiaita ei ollut yllätys, koska Kuopion Perheentalon pääkävijäkunta on alle alakouluikäisten lasten vanhemmat, jotka ovat usein juuri tuota ikäluokkaa. Sen sijaan oli yllätys, että alle 29-vuotiaita vastaajia oli vain 15 %, koska nuoria vanhempia osallistuu usein Perheentalon toimintaan.

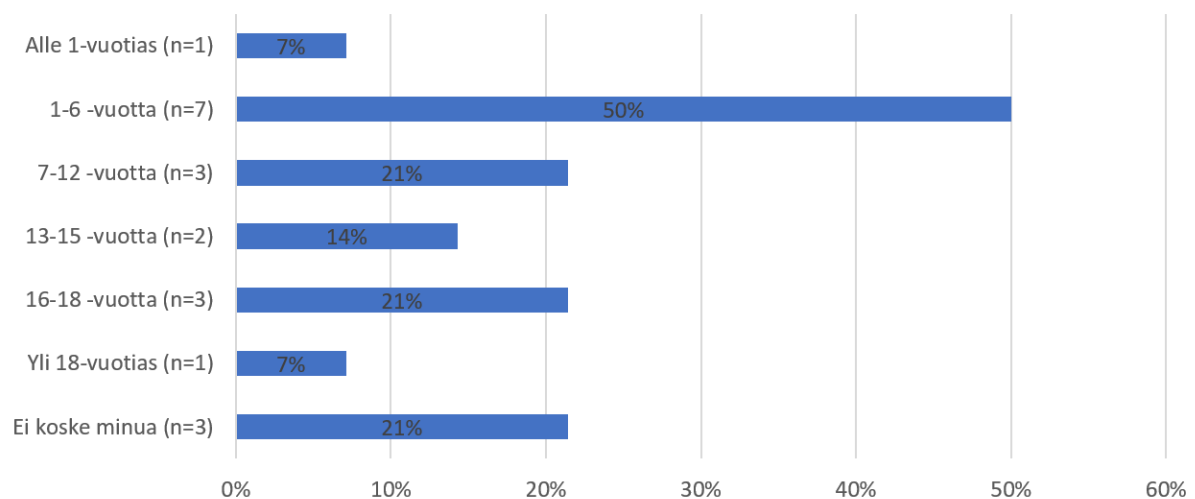
Kuvio 1: Webropol-kyselyyn vastanneiden ikäjakauma.

Elämäntilannetta kysyessä puolet (50 %) vastaajista vastasi olevansa työelämässä, 21 % perhevapaalla, 14 % eläkkeellä ja 7 % vastasi olevansa työttömiä. Muu -vastausvaihtoehtoon tuli yksi vastaus (7 %), jossa vastaaja täsmensi olevansa koululainen. Talouksien koot vaihtelivat kahden hengen talouksista jopa kahdeksan hengen talouksiin. Eniten oli kahden, kolmen ja neljän hengen talouksia eli 29 % kutakin. Näiden lisäksi viiden ja kahdeksan hengen talouksia oli 7 % kumpaakin.

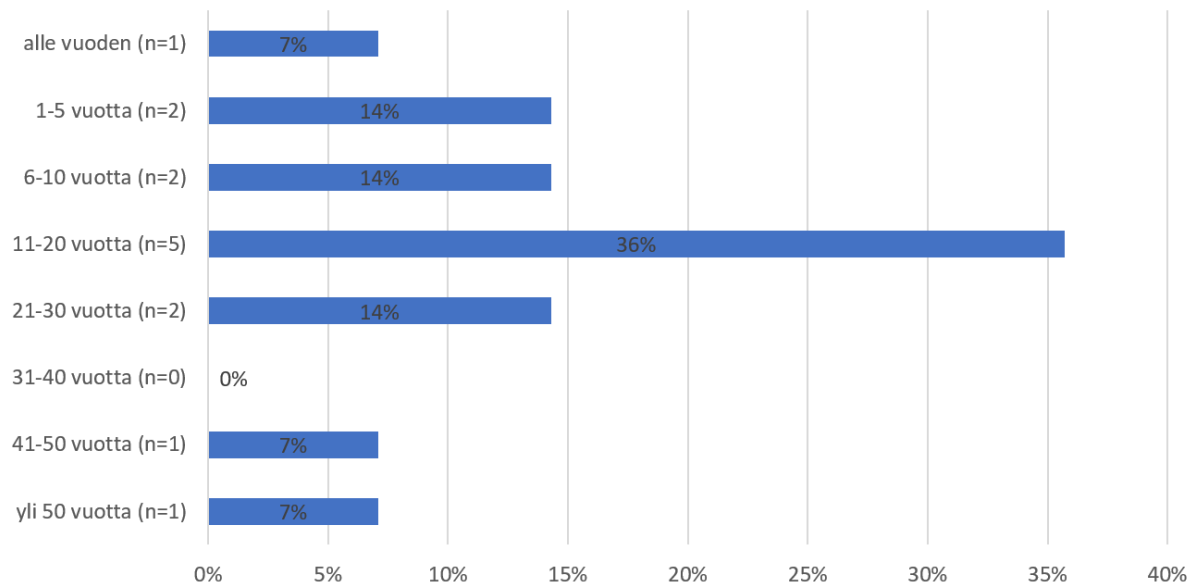
Kuvio 2: Vastaajien jakauma kysymykseen "Kuinka monta henkilöä taloudessasi asuu?".

Kyselyssä kysyttiin samassa taloudessa asuvien lasten iästä ja näiden vastausten huomasi olevan loogisia vastaajien ikien kanssa. Suurimmassa osassa (50 %) vastaajien talouksissa asui alle alakouluikäisiä eli 1–6-vuotiaita lapsia. Kuten aikaisemmin huomautin, tämä pätee hyvin siihen, että suurin osa vastaajista oli 30–40-vuotiaita. Mahdollinen selitys löytyy tähänkin tilastosta, koska tilastollisesti ensimmäinen lapsi synnytetään äidin ollessa keskimäärin 29,7 vuotta ja kaikkien synnyttäjien keski-ikä on 31,3 vuotta (Tilastokeskus 2021). Ei ole ihme, että vastaajista suurin osa oli 30–40-vuotiaita, kun suurimmassa osassa talouksissa asui 1–6-vuotiaita lapsia. Lisäksi vastausten mukaan kolmessa taloudessa (21 %) asui alakouluikäisiä lapsia eli 7–12-vuotiaita sekä saman verran (21 %) oli 16–18-vuotiaiden talouksia. Muuten vastaajien talouksissa asui yläasteikäisiä 14 %, yli 18-vuotiaita 7 % sekä alle 1-vuotiaan talouksia oli yllättävän vähän, vain 7 %. Lisäksi 21 % vastasi, että kysymys ei koske häntä eli joko taloudessa ei asu enää lapsia tai vastaajilla ei ole omia lapsia.

Kuvio 3: Vastaajien jakauma kysymykseen "Jos sinulla tai taloudessasi on lapsia, minkä ikäisiä he ovat?".

Edellä esitettyjen taustatietojen myötä olin kiinnostunut siitä, kuinka kauan vastaajat olivat asuneet Maaningalla. Maaningalla oli asuttu vastausten jakauman mukaan alle vuodesta jopa yli 50 vuoteen. Selkeästi eniten kyselyyn vastanneista eli 36 % oli asunut Maaningalla 11–20 vuotta. Muuten vastaukset jakaantuivat tasaisesti: kyselyyn vastanneista 14 % oli asunut Maaningalla 1–5 vuotta, toiset 14 % vastaajista 6–10 vuotta ja 21–30 vuotta Maaningalla oli asunut 14 % vastaajista. Ääripäissä vastaajista vain 7 % oli asunut Maaningalla alle vuoden, 41–50 vuotta toiset 7 % vastaajista ja 7 % vastaajista jopa yli 50 vuotta. Kokonaisuudessaan vastaajista yli 90 % oli asunut Maaningalla enemmän kuin vuoden, mitä pidän merkittävänä kyselyn tulosten kannalta. Pidän vastaajien mielipiteitä ja näkemyksiä Maaningasta asuinalueena luotettavina, koska heillä on useiden vuosien ajalta kokemusta Maaningalla asumisesta ja sen erilaisista palveluista.

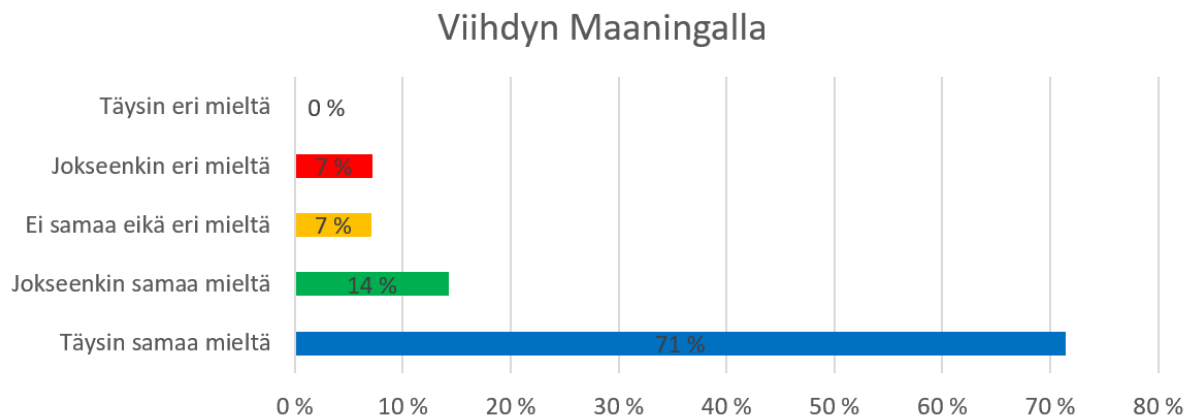

Kuvio 4: Vastaajien jakauma kysymykseen ”Kauanko olet asunut Maaningalla?”.

5.2 Maaningalla viihdytään

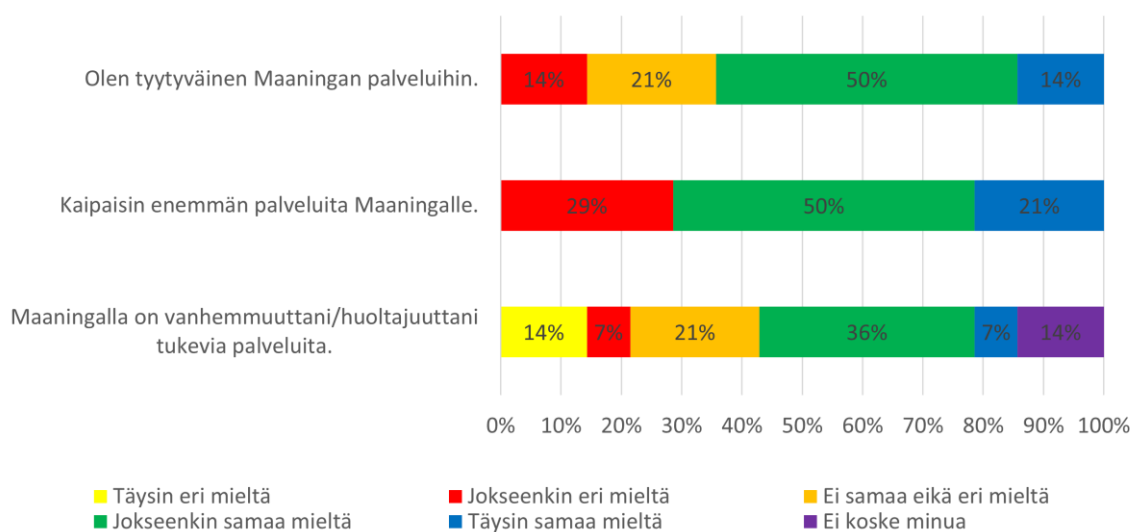
Kyselyn seuraavassa osiossa esitin erilaisia väittämiä liittyen Maaninkaan ja sen palveluihin. Vastaukset annettiin Likertonin asteikon mukaisesti eli vastausvaihtoehdot olivat: täysin eri mieltä, jokseenkin eri mieltä, en samaa eikä eri mieltä, jokseenkin samaa mieltä tai täysin samaa mieltä. Ensimmäisestä väittäimestä ”Viihdyn Maaningalla” vastaajat olivat samoilla linjoilla. 71 % vastaajista koki viihtyvänsä Maaningalla täysin ja 14 % oli jokseenkin samaa mieltä väittämän kanssa. Vain yksi (7 %) vastaaja ei ollut kumpaakaan mieltä sekä yksi vastaus (7 %) tuli kohtaan jokseenkin eri mieltä. Jos väitteen tuloksia vertaa kysymyksen ”Kauanko olet asunut

Maaningalla?” vastauksiin on selvää, että tuskin ihmiset asuisivat Maaningalla vuosikymmeniä, jolleivät he viihtyisi siellä.

Kuvio 5: Vastaajien jakauma väitteeseen ”Viihdyn Maaningalla”.

Vastaajat olivat tyytyväisiä yleisesti nykyisiin Maaningan palveluihin, joskin hajontaa vastaus-ten välillä oli edellistä väitettä enemmän. Täysin samaa mieltä väittämän ”Olen tyytyväinen Maaningan palveluihin” kanssa oli 14 % vastaajista, jokseenkin samaa mieltä oli puolet (50 %) vastaajista, ei samaa eikä eri mieltä 21 % vastaajista ja jokseenkin eri mieltä 14 %. Vaikka vastaajat olivat tyytyväisiä nykyisiin palveluihin, kaivattiin niitä lisää Maaningalle. Valtaosa vastaajista oli sitä mieltä, että kaipaa lisää palveluja Maaningalle. Täysin samaa mieltä väittä-män kanssa oli 21 % vastaajista ja jokseenkin samaa mieltä puolet (50 %) vastaajista. Kuitenkin jopa 29 % vastaajista eivät kaivanneet Maaningalla enempää palveluja.

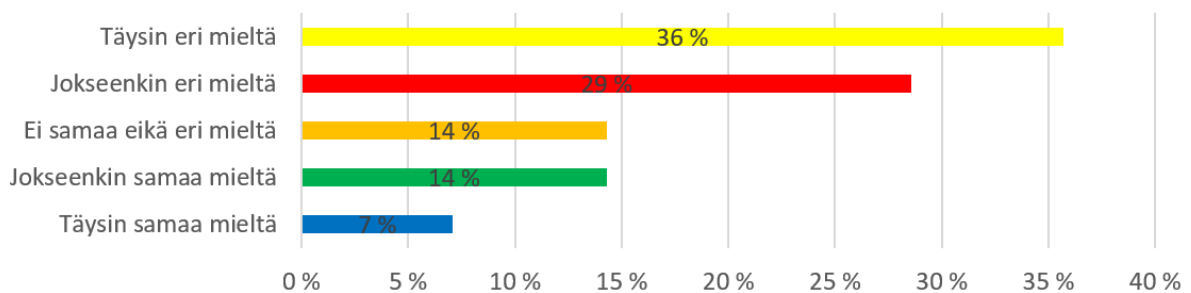

Kuvio 6: Vastaajien jakauma väitteisiin Maaningan palveluista.

Palveluihin liittyvää aihepiiriä täsmensin vielä tarkentavalla väitteellä: ”Maaningalla on vanhemmuuttani/hooltajuuttani tukevia palveluita”. Tähän väitteeseen tuli vastauksia jokaiseen kohtaan. Täysin samaa mieltä väitteen kanssa oli 7 % vastaajista, jokseenkin samaa mieltä oli 36 %, ei samaa eikä eri mieltä 21 %, jokseenkin eri mieltä oli 7 % ja täysin eri mieltä 14 %. Tässä väittämässä vastausvaihtoehtona oli ”Ei koske minua”, johon tuli vastauksia 14 %, koska kaikilla vastaajilla ei välttämättä ollut lapsia tai kysymys ei muuten koskettanut heitä. Väittämää seurasi avoin jatkokysymys, jolla selvitettiin tarkemmin niitä palveluita, joita vastaajat käyttävät vanhemmuuden tai hooltajuutensa tukemiseen. Avoimeen kysymykseen vastauksia tuli neljä kappaletta. Vastauksista korostui neuvola, mutta sen lisäksi vastaajat hyödynsivät päiväkotia ja erilaisia kerhoja vanhemmuutensa tukemiseen. Kysymykseen tuli lisäksi yksi vastaus, joka ei ollut suora vastaus kysymykseen vaan vaikutti enemmän toiveelta. Tässä vastauksessa nostettiin esille kaipuu 3–5-vuotiaiden harrastustoiminnasta ja MLL:n tarjoamasta lastenhoitopalvelusta.

Seuraavassa väitteessä vastaajat ottivat kantaa siihen, onko Maaningalla tarpeeksi harrastusmahdollisuuksia lapsille ja nuorille. Suurin osa vastaajista oli väitteen kanssa täysin eri mieltä (36 %) tai jokseenkin eri mieltä (29 %). Ei samaa eikä eri mieltä oli 14 % vastaajista, toiset 14 % vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä ja vain 7 % vastaajista oli täysin samaa mieltä siitä, että Maaningalla on tarpeeksi harrastusmahdollisuuksia lapsille ja nuorille. Tämän väitteen vastausten suunta oli odotettavissa, koska oman kokemukseni mukaan pienillä paikoilla harrastustoiminta on usein rajoittunutta.

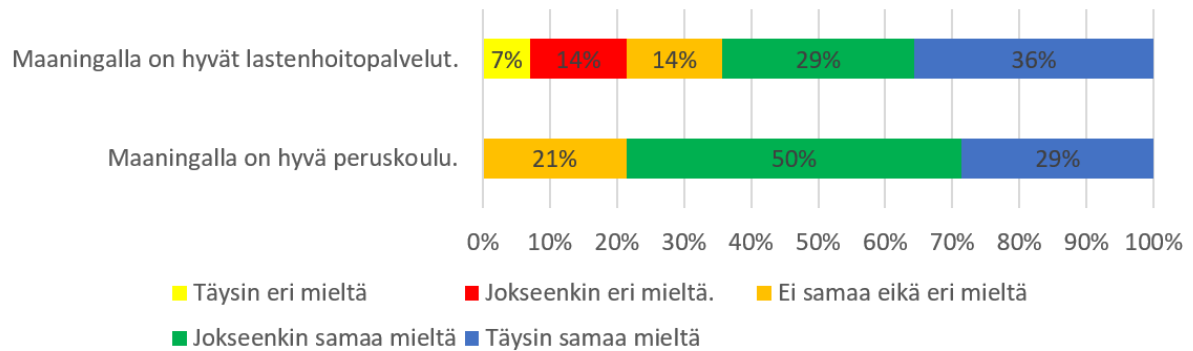
Maaningalla on tarpeeksi harrastusmahdollisuuksia lapsille ja nuorille.

Kuvio 7: Vastaajien jakauma väitteeseen ”Maaningalla on tarpeeksi harrastusmahdollisuuksia lapsille ja nuorille”.

Kyselyn kaksi viimeistä väitettä koskivat päivähoito- ja koulujärjestelmää. Väitteestä ”Maaningalla on hyvät lastenhoitopalvelut” vastaajat olivat täysin samaa mieltä 36 %, jokseenkin samaa

mieltä 29 %, ei samaa eikä eri mieltä 14 %, jokseenkin eri mieltä 14 % sekä täysin eri mieltä oli yksi vastaaja (7 %). Hajontaa vastausten välillä oli paljon, toisin kuin väitteessä ”Maaningalla on hyvä peruskoulu”. Tästä väitteestä 29 % vastaajista oli täysin samaa mieltä, 50 % vastaajista jokseenkin samaa mieltä sekä 21 % vastaajista ei ollut samaa eikä eri mieltä. Eri mieltä väitteestä ei ollut yksikään vastaaja, mikä teki siitä kyselyn ainoan väitteen, jossa kaikki vastaajat olivat lähes samaa mieltä.

Kuvio 8: Vastaajien jakauma väitteisiin liittyen päivähoito- ja koulujärjestelmään.

5.3 Miten Maaninkaa tulisi kehittää?

Kyselyn seuraavassa osiossa oli kolme kysymystä, johon tutkittavat saivat vastata avoimesti. Kysymykset käsittelivät Maaningan hyviä ja kehitettäviä puolia. Ensimmäisessä kysymyksessä tiedustelin, mikä Maaningassa on erityisen hyvää. Kysymykseen tuli 13 vastausta, joissa eniten korostuivat luonto, ilmapiiri ja palvelut. Luonnolla tarkoitettiin metsää, vesistöä sekä Maaningan nähtävyyksiä, kuten Keskisaari ja Korkeakoski. Ilmapiirin kuvailtiin olevan rauhallinen ja turvallinen. Palveluista erityisesti kaupat ja terveyskeskus nousi esille vastauksista. Näiden lisäksi ihmiset ja hyvät liikenneyhteydet mainittiin useaan kertaan. Yksi vastaaja nosti esille, että ”Pienellä kylällä on pienen kylän edut”. Mielestäni tämä fraasi kokoaa hyvin yhteen kaikki vastaukset: Maaningalta löytyy kaikki välttämättömyydet ilman kaupungin ruuhkaa ja rauhatomuutta.

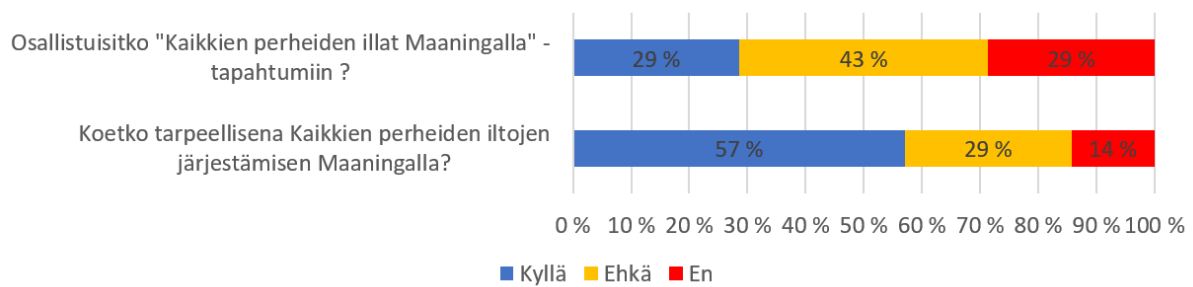
Kysymykseen ”Mitä Maaningalla tulisi kehittää?” tuli hyvin yksityiskohtaisia kuin suuripiirteisempiä kehitysehdotuksia. Vastausten mukaan lapsille ja nuorille pitäisi olla enemmän tekemistä, kuten harrastusmahdollisuuksia, mikä ei ollut yllättävää ottaen huomioon harrastustoimintaa koskevan väitteeseen tulleet epätyytyväisyyttä edustavat vastaukset. Yleisesti erilaisia palveluita tulisi kehittää ja lisätä, esimerkiksi lastenhoitorinki ja lapsiperheiden palvelut. Pal-

veluista terveyskeskuksen toivottiin säilyvän ja sen palveluita kehitettävän. Liikenteeseen liittyviä kehitystarpeita nousi esille muutama, muun muassa kevyen liikenteen väylää pitäisi jatkaa sekä saada Maaningan keskustaan hidasteita. Yksittäisiä kehittämistarpeita olivat koirapuiston nykyinen sijainti, yläasteen runsas koulukiusaaminen sekä kaupungin korkeat tilavuokrat. Eräs vastaaja esitti idean, että tienvarrella olevia roskia kerättäisiin yhteisvoimin talkoilla ja osallistumisesta saisi ruokapalkkion.

Melkein vastaava kysymys edellisen kanssa oli ”Mitä asioita toivoisit Maaningalle?”. Tähän kysymykseen ihmiset olivat vastanneet ytimekkäämmin edeltävän kysymyksen samankaltaisuuden takia. Edellinen kysymys korosti kehittämistarpeita ja tämä kysymys enemmänkin sitä, että mitä asioita pitäisi lisätä Maaningalle. Kysymys oli tarpeellinen, koska huomasin tämän kysymyksen vastauksissa täsmennettävän edeltävän kohdan kehittämistarpeita. Harrastuksiin ja tekemiseen liittyvä teema oli esillä tämänkin kysymyksen vastauksissa. Harrastusmahdollisuuksista esille nostettiin toive lasten erilaisista liikuntaryhmistä, kuten tanssi- tai voimisteluryhmästä tai jalkapallokerhosta, nuorille toivottiin mopo- ja autorataa sekä keskustaan kaivattiin enemmän yhteisiä tapahtumia ja kokoontumispaikkoja. Vastauksista erityisesti esille nousi tarve kierrätyslaatikoiden määrän lisäämisestä, esimerkiksi muoviroskapistettä toivottiin. Vastauksissa oli myös erilaisia yksittäisiä toiveita, kuten isompi leikkipaikka keskustaan, halvemat tilavuokrat yrittäjille sekä kouluverkoston pysyminen ennallaan.

5.4 Kaikkien perheiden illat Maaningalla koetaan tarpeellisiksi

Kyselyn seuraava osio käsitteli ”Kaikkien perheiden iltoja Maaningalla”. Osioon siirtyessä vastaajien täytyi lukea pieni tekstipätkä aiheesta ennen kysymykseen vastaamista. Ensimmäinen kysymys oli ”Koetko tarpeellisena Kaikkien perheiden iltojen järjestämisen Maaningalla?”. Vastaajista 57 % koki illat tarpeellisina, 29 % vastaajista ehkä kokivat illat tarpeellisina ja vain 14 % vastaajista ei kokenut iltoja tarpeellisina. Vaikka enemmistö koki ”Kaikkien perheiden illat” tarpeellisina, vain 28 % vastaajista osallistuisi itse niihin. Epävarmoja osallistumisestaan oli 43 % ja 29 % vastaajista ei osallistuisi iltoihin. On kuitenkin otettava huomioon, että kaikki kyselyyn vastanneista eivät kuuluneet tapahtuman kohderyhmään, minkä takia he eivät välttämättä osallistuisi. Tämä seikka saattaa vääristää tulosta hieman, eikä kyse tosiaan olisi siitä, että iltoja ei koettaisi hyödyllisinä.

Kuvio 9: Vastaajien jakauma väitteisiin koskien "Kaikkien perheiden iltoja Maaningalla".

Kartoitin kyselyssä erilaisia toiveita iltoja kohtaan. Avoimissa vastauksissa vastaajat kertoivat, minkä ikäisille lapsille he toivoisivat toimintaa järjestettävän. Vahvimpana kohderyhmänä vastauksista nousi esille 3–5-vuotiaat, mutta toimintaa toivottiin kanssa pienemmille 1–2-vuotiaille sekä isommille 6–vuotiaasta aina 20-ikävuoteen. Yhden vastauksen mukaan toimintaa toivottiin järjestettävän kaiken ikäisille. Kaiken ikäisille lapsille toimintaa ei voida kuitenkaan toteuttaa, koska Kuopion Perheentalon kohderyhmä on alle 12-vuotiaat perheineen.

Viimeisessä kohdassa vastaajat saivat kertoa toiveitaan ”Kaikkien perheiden iltoja Maaningalla” kohtaan. Vastauksissa painottui erityisesti kohtaaminen ja järjestetty toiminta. Kohtaamisella tarkoitettiin vertaiskeskustelua, muiden perheiden tapaamista ja tutustumista. Vastauksien välillä oli selkeä jako ohjatun ja vapaan toiminnan välillä. Järjestettyä toimintaa toivottiin erityisesti lapsille, mutta samoin aikuisille. Pyrin huomioimaan nämä vastaukset parhaimpani mukaan Maaningan asukastupatoiminnan toimintasuunnitelma kasatessani. Vastauksissa oli myös ehdotuksia, joita Kuopion Perheentalo ei voi sellaisenaan toteuttaa, kuten tapahtuman järjestäminen viikonloppuna tai ikäihmisten omat keskusteluillat.

Vastauksissa oli lisäksi yksi hyvä huomio siitä, että palvelua tarvitsevat eivät välttämättä osaa tulla paikalle, joten tiedotuksen yhteistyökumppaniksi voisi kysyä sosiaalityötä. Myös opinnäytetyö toiminnallisilta osuuksiltaan osoitti tiedotuksen haastavuuden ja merkityksen kohderyhmän tavoittamisessa. Uusia väyliä ja kanavia kohderyhmän tavoittamiseen tarvitaan, vaikka Kuopion Perheentalo on tehnyt aikaisemminkin jo yhteistyötä eri tahojen kanssa asukastupatoiminnan osalta. Vastaajan ehdottaman sosiaalityön kaveriksi tiedotukseen mukaan voisi pyytää neuvolaa, päiväkoteja ja kouluja. Luulen kuitenkin, että kaikista paras tiedotuksen väylä on paikalliset perheet itse, jotka kertovat toisilleen toiminnan olemassaolosta.

6 YHTEISKEHITTÄMISEN TOTEUTUS

Toteutin yhteiskehittämisen tuokion etänä Zoom-alustalla 28.4.2021. Etätuokio kulki nimellä ”Kaikkien perheiden illat Maaningalla -etätapahtuma” ja se kesti kokonaisuudessaan kaksi tuntia. Kohderyhmänä oli maaninkalaiset alle 12-vuotiaat lapset perheineen tai muuten aiheesta kiinnostuneet. Etätapahtuman tarkoituksena oli tarjota hauskaa yhdessä tekemistä lapsille sekä aikuisille ja ideoida yhdessä perheiden kanssa, millaista toimintaa ”Kaikkien perheiden illoissa Maaningalla” voitaisiin järjestää syksyllä 2021. Etätapahtumaan osallistui kolme perhettä, joista yksi perhe joutui poistumaan kesken tuokion. Etätapahtuma koostui yhdessä pelailusta ja yhteiskehittämisestä, jossa ideoitiin toimintaa hyödyntäen toivelistatekniikkaa ja 8x8-menetelmää. Toivelistatekniikalla sain perheiltä 24 kpl ideoita siitä, mitä Maaningan asukastupatoiminnassa voisi tehdä. 8x8-menetelmällä puolestaan syntyi kaksi suunnitelmaa: polkutraktorivuokraamo ja naamiaiset. Sain etätapahtumassa perheiltä paljon ideoita Perheentalon asukastupatoimintaa varten sekä keskustelujen lomassa arvokasta tietoa maaninkalaisten perheiden erityispiirteistä ja elämästä. Näitä tuloksia lähdin käytännössä tarkastelemaan käymällä tuokion järjestelmällisesti läpi kohta kohdalta. Kirjoitin tuokion kulun läpi yksityiskohtaisesti tehden havaintoja onnistumisesta ja kehittymisen paikoista.

6.1 Etätapahtuman kulku

Pyysin osallistujia ilmoittautumaan etukäteen tapahtumaan sähköpostitse ja vahvistin heidän ilmoittautumisensa tulleen minulle lähettämällä heille linkin Zoom-tapahtumaan. Tietoa etätapahtuman pitämisestä olin jakanut Kuopion Perheentalon eri sosiaalisen median kanavissa sekä Facebookissa Maaningan puskaradio -ryhmässä. Tuokioon osallistui kolme perhettä, joista yhden perheen piti poistua kesken tuokion. Etätapahtumaan osallistui vanhempia eri ikäisine lapsineen, mutta puhun tässä opinnäytetyössä vain perheistä, enkä erikseen mainitse minkäkokoisia perheet olivat tai ketä niihin kuului perheen jäsenten anonymiteetin säilyttämiseksi. Maaningalla ei ole määrällisesti paljon perheitä, joten perheet voisi olla mahdollista tunnistaa kuvailun perusteella eikä perheen koko ole erityisen merkityksellinen tuloksiin nähden.

Etätapahtuma eteni seuraavan aikataulun mukaan:

17.00–17.10 Tuokion aloitus (Alkusanat)

17.10–17.20 Alkulämmittely (Sanojen arvausleikki)

17.20–18.10 Yhteiskehittäminen (Toivelistatekniikka ja 8x8-menetelmä)

18.10–18.20 Tauko

18.20–18.35 Pelailua (Nopeuskilpailu)

18.35–18.45 Lopetus (Fiilikset ja palkintojen jako)

Kaikkien ollessa paikalla aloitin tapahtuman esittelemällä itseni, Kuopion Perheentalon ja opinäytetyöni sekä kerroin illan ohjelmasta, jotta kaikki olisivat varmasti perillä etätapahtuman tarkoituksesta. Muistutin perheitä samalla siitä, että etätapahtumassa esitettyjä ideoita, kommentteja ja tuotoksia tulen hyödyntämään opinäytetyössäni osallistujien anonymiteetin säilyttäen ja kaikki osallistujat hyväksyivät tämän. Lupaus anonymiteetin säilymisestä voi parantaa mahdollisuuksia saada rehellisiä ja luovia kommentteja, koska osallistujien ei tarvitse pelätä, että ne osattaisiin liittää heihin (Ojasalo ym. 2015, 113). Lisäksi aloituksen yhteydessä osallistujat saivat halutessaan esitellä itsensä.

Etätapahtuman toiminnallinen osuus alkoi sanojen arvauspelillä, joka toimi samalla alkulämmittelynä ja johdatteluna aiheeseen. Pelissä osallistujat arvailivat sanoja teemaan ”Mitä Maaningan kaikkien perheiden illassa voisi tehdä?” liittyen. Pelin ohjaaja eli minä valitsin yhden sanan ja piirsin Zoomin Whiteboardille kyseisen sanan kirjainten verran viivoja. Osallistujien tehtävänä oli vuorotellen arvata, mitä kirjaimia sanassa voisi olla. Arvatessaan kirjaimen oikein sai jatkaa kirjainten arvaamista, kun taas väärin arvatessa vuoro siirtyi seuraavalle osallistujalle. Se, joka arvasi koko sanan oikein, sai yhden pisteen. (ItsTrixTV 2020, 6:26-7:33.) Pelasimme peliä kolme kierrosta ja sanoina olivat välipala, askarteleminen ja yhdessä leikkiminen. Sekä lapset että vanhemmat innostuivat pelaamisesta ja peli toimi hyvin jäänmurtajana. Hauska jäänmurtajapeli auttoi osallistujia sopeutumaan uuteen tilanteeseen, mikä oli erityisen tärkeää, kun kyse oli etänä tapahtuvasta kohtaamisesta.

6.2 Perheet haluavat monipuolista toimintaa

Alkulämmittelyn jälkeen jatkoimme pääjuttuun eli yhteiskehittämisen tuokioon. Tämä osuus koostui kahdesta eri osasta ja menetelmästä. Ensimmäisenä toivelistatekniikkaa hyödyntäen osallistujat pääsivät kertomaan, mitä he haluaisivat Kuopion Perheentalon asukastupatoiminnalta, jos minkäänlaisia rajoitteita ei olisi. Ohjeistin osallistujia kirjoittamaan ideoitaan Padlettiin, joka on virtuaalinen muistilappuseinä, johon osallistujat voivat lisätä tekstiä, kuvia tai videoita (Metropolia 2021). Toivelistatekniikka toimi prosessin ideointivaiheena, jonka avulla

keräsin määrällisesti paljon ideoita (Ojasalo ym. 2015, 161). Aikaa ideoitiin oli kymmenen minuuttia. Ideoinnin ohella kehotin osallistujia reagoimaan Zoomin ”kannata tai älä kannata” -ominaisuudella muiden ideoihin. Reagoiminen ideoihin oli osa ideointiprosessin valintavaihetta, jonka taustalla oli ajatus siitä, että eniten kannatusta saaneet ideat ovat toteuttamiskelpoisimpia (mt., 161). Reagoin myös itse reaaliaikaisesti perheiden ideoihin kannatan -ominaisuudella ja kirjoittamalla Padlettiin kommentteja, koska ajattelin sen kannustavan perheitä ideomaan lisää.

Ideota Padlettiin tuli yhteensä 24 kpl. Se oli todella hyvä määrä ajatellen sitä, että osallistuvia perheitä oli vain kolme. Vaikka mitään rajoitteita ei ideoinnilla ollut, yllätyin siitä, että kaikki ideat olivat oikeasti toteutettavissa olevia. Ideoita tuli laidasta laitaan, kuten klassikkoja: tempurata, naamiaiset, pihapelit, tehtävärata ja valokuvasuunnistus sekä luovia ideoita, kuten: polkutraktorivuokraamo ja pomppulinnarata. Osa ideoista liittyi liikuntaan: harrastus- ja lajikokeilut, ratsastus, jalkapallo, keppihevosrata, liikennepuisto, luontoretki ja osa rauhoittumiseen: lasten jooga ja satuhieronta. Moni ideoista liittyi ruokaan: lettukestit, lasten kokkikerho sekä pilkkikisat kahvi ja makkara tarjoilulla tai musiikkiin: disko, levyraati ja musiikkiskabat. Padlettiin tuli myös ideoita, jotka eivät olleet suoranaisesti tekemistä. Perheet toivoivat, että asukastupa-toiminnassa otettaisiin huomioon erityislapsen sekä ohjelmaa järjestettäisiin ikäihmisille ja lapsille yhdessä.

Kuva 1: Osallistujien vastaukset kysymykseen ”Jos ei olisi mitään esteitä ja voisit saada mitä tahansa, mitä odottaisit asukastupa-toiminnalta?” Kuva luotu mukaillen Padletin vastauksia.

Vastauksista näkee, että lapset pääsivät itse ideoimaan toimintaa ”Kaikkien perheiden iltoihin Maaningalla”, koska moni ideoista on juuri sellaista tekemistä, josta lapset pitävät tai johon koko perhe voi yhdessä osallistua. Kuitenkin lapsinäkökulman korostuessa vastauksissa, vaikuttaa siltä, että vanhempien rooli ja tarpeet unohtuneet, sillä yhtäkään ideaa ei ole varsinaisesti kohdennettu juuri vanhemmille. Vaikka Perheentalon asukastupatoiminta on suunnattu koko perheelle, voi vanhemmillekin olla omaa, eriytettyä toimintaa. Vanhempien oma hyvinvointi on yhtä merkityksellistä kuin lapsien, ja se voi joskus unohtua suunniteltaessa lapsinäkökulmaisesti toimintaa. Siksi onkin tärkeää, että suunniteltaessa toimintaa ei keskitytä vain toiminnallisuuteen vaan jätetään ohjelmaan aikaa vapaalle olemiselle ja keskustelulle eli niille hetkille, joista vanhemmat voivat löytää vertaistukea toisistaan. Mikä on tärkeää, koska tietopohja osoitti vanhemmilla olevan erityinen tarve juuri vertaistukeen (Heiskanen ym. 2019, 32).

6.3 Perheiden tuotoksena polkutractorivuokraamo ja naamiaiset

Toivelistatekniikan jälkeen jatkoimme ideointiprojektin stardantointivaiheeseen, jossa jo syntyneitä ideoita jalostettiin eteenpäin (Ojasalo ym. 2015, 161). Stardantointivaiheen toteutin 8x8-menetelmää soveltaen. Sain tämän tekniikan avulla toteutuskelpoisia ja valmiita suunnitelmia asukastupatoiminnan tulevia toimintakertoja varten, koska 8x8-menetelmässä tarkoituksena oli suunnitella jo syntyneitä ideoita eteenpäin ja tarkemmiksi. Jokainen perhe sai valita itse yhden idean, jonka ympärille he keksivät kahdeksan uutta ja täsmentävää ideaa miellekartan muotoon. Esimerkiksi laavuilta → makkara, vaahtokarkki, ulkoilu, koko perhe, nuotio, savunhaju, hiillos ja puutyöt. Osallistujat saivat valita tekivätkö miellekarttansa paperille vai Nearpodin piirtämisominaisuudella. Nearpod on opetukseen tarkoitettu verkkosivupohjainen työkalu, jolla voi luoda erilaisia tehtäviä (Nearpod 2021). Perheet kuitenkin suosivat perinteisesti paperia ja kynää toteutuksessa.

Aikaa ideoiden jatkojalostamiseen annoin osallistujille 10 minuuttia. Tässä vaiheessa tuokiossa oli mukana enää kaksi perhettä, joten sain kaksi valmista suunnitelmaa: polkutractorivuokraamo ja naamiaiset. Perheet esittelivät omat ideansa muille ja saivat täydentää sekä täsmentää niitä suullisesti vielä esittelyvaiheessa. Polkutractorivuokraamossa ideana oli, että lapset saisivat illan aikana lainata polkutractoreita ja ajaa niillä rataa, jossa olisi erilaisia tehtäviä, kuten oksasilpun siirtämistä. Polkutractoreiden lisäksi voisi lainata lisäosia, kuten perälaitteita, rehu-piikkejä ja lumiketjuja. Tilaisuuden jälkeen polkutractoreita ja niiden lisälaitteita voisi lainata kotiin. Kun taas naamiaisissa olisi tarkoitus pukeutua jonkin teeman mukaisesti, pitää yhdessä

hauskaa ja herkutella. Ohjelma koostuisi leikeistä, kilpailuista, kasvomaalauksesta ja arpajaisista. Naamiaisissa olisi tunnelmaa luomassa ilmapalloja ja musiikkia, jonka tahtiin voisi tanssia. Esittelyiden myötä perheet saivat tilaisuuden kommentoida toistensa ideoita ja kumpikin perhe piti toisen ideoita hyvänä. Erityisesti polkutraktorivuokraamo sai kehuja ainutlaatuisuudestaan ja naamiaiset suunnitelman yksityiskohtaisuudesta.

Kuva 2: Havainnollistava kuva 8x8-menetelmällä suunnitellusta Polkutraktorivuokraamo-ideasta.

Kuva 3: Havainnollistava kuva 8x8-menetelmällä suunnitellusta Naamiaiset-ideasta.

6.4 Etätuokion lopetus

Yhteisen ideointihetken jälkeen pidimme tauon, koska Sorjasen (2021) mukaan taukoja on pidettävä virtuaalitapahtuman aikana, vaikka tapahtuman kokonaiskesto olisikin lyhyt. Tauot parantavat keskittymiskykyä, mielenkiintoa sekä virkistää mieltä. Tauko pidettiin vasta yhteiskehittämisen jälkeen, koska virtuaalitapahtumista poistuminen kesken kaiken on äärimmäisen helppoa. Tauon pitäminen vasta tärkeimmän osion jälkeen minimoi riskiä, että osallistujat eivät poistu ennen tätä osiota. (Sorjanen 2021.) Tauon pitäminen oli erityisen tärkeää myös siksi, että tuokioon osallistui lapsia. Lapsilla ei ole vielä kovin hyvä keskittymiskyky, joten lyhyetkin tauot auttavat heitä keskittymään paremmin.

Tauon jälkeen pelasimme Aarrejahti-peliä, joka on nopeuskilpailu. Pelin ideana oli noutaa mahdollisimman nopeasti erilaisia asioita. Pelaajat saivat listan asioista, mitkä heidän tuli etsiä kodistaan. Löydettyään listan asiat, ne näytettiin Zoomin kameran kautta pelinohjaajalle eli minulle. Voittaja oli se ryhmä, joka toi nopeinten näytille kaikki listan asiat. (ItsTrixTV 2020, 4:50-5:48.) Peli oli niin suuri menestys, että sitä pelattiin useampi kierros kuin alun perin oli ollut tarkoitus. Peli toimi hyvin lopetuksiksi etätapahtuman toiminnalliselle osuudelle ja se jätti osallistujille hyvän mielen tapahtumasta.

Etä tapahtuman lopetuksessa kyselin osallistujilta mielipiteitä tuokiosta ja sain positiivista palautetta. Perheet ihmettelivät sitä, kuinka nopeasti kaksi tuntia meni, vaikka tapahtuma järjestettiin etänä. Sain myös kiitosta tapahtuman sopimisesta koko perheelle, aktiviteettien hauskuudesta ja tapahtuman rakenteesta. Kun kysyin perheiltä erityisesti mielipidettä suunnitteluvaiheesta, yllätyin saamastani palautteesta. Oletin, että suunnitteluvaihetta olisi pidetty hieman tylsänä, mutta siitäkin perheet olivat pitäneet. Suunnitteluvaiheen onnistumisesta kertoo se, että perheissä erityisesti lapset olivat päässeet ideoimaan toimintaa ”Kaikkien perheiden iltoihin Maaningalla”, mikä näkyy Padletin vastauksissa. Etä tapahtuman oli tarkoitus olla koko perheelle sopiva, mikä palautteen perusteella toteutui.

Kiitosten lisäksi loppukeskustelussa vanhemmat nostivat esille hyviä näkökulmia. Yksi vanhemmista mainitsi, että Maaningalla perheet ovat erillään pitkien välimatkojen takia, minkä vuoksi verkostoja on vaikea luoda. Tämä koskettaa erityisesti pienten lasten perheitä, jotka eivät vielä ole päiväkodissa tai koulussa, jossa tuttavuuksia pääsisi luomaan. Mielestäni tämä kertoo siitä, että Maaningalla ei ole tarpeeksi paikkoja kohdata muita perheitä ja toisaalta osoittaa sen, että Perheentalon asukastupatoiminnalle on todella tarvetta. Tähän liittyen loppukeskustelussa perheet nostivat esille mainostamisen tärkeyden ja harmittelivat sitä, että tapahtumaan osallistui näin vähän perheitä. Toisaalta oli hyvä, että etä tapahtumaan osallistui edes kolme perhettä, koska se sitoutti ainakin heidät mukaan toimintaan. Etä tapahtumassa viimeiseksi kerroin asukastupatoiminnan jatkosta ja siitä, mihin heidän ideoitaan tullaan käyttämään. Jaoin lopuksi palkinnot eli kaikki etä tapahtumaan osallistuneet saivat pitsalahjakortin paikalliseen Veskun kievariin.

7 POHDINTA

Opinnäytetyö tarjoaa tietoperustan ja aineiston avulla tietoa asukasosallisuudesta ja sen toteutumisen edellytyksistä. Lisäksi se antaa tietoa monimuotoisten perheiden arjessa kokeman hyvinvoinnin lähtökohdista. Kehittämistyön toiminnallisten osuuksien kautta pääsin kokeilemaan, millaista asukasosallisuutta edistävä toiminta käytännössä on. Käytännöstä, tietoperustasta ja kokoamastani aineistosta oppimani on opinnäytetyön merkityksen kannalta olennaista viedä ja jalkauttaa tilaajan toimintaan. Opinnäytetyö on jo prosessin aikana herättänyt laajasti kiinnostusta Kuopion Perheentalon yhteistyökumppaneissa, joten vähintään opinnäytetyön tulosten ja tuotosten esittelemine heille olisi aiheellista. Nämä konkreettiset tuotokset ovat kyselyn tuloksia havainnoivat kuvat sekä syksyn 2021 toimintasuunnitelma tilaajalle. Konkreettisten tuotosten kautta onkin selvää, että yhteiskehittämisen etätuokio onnistui innostamaan maaninkalaisia perheitä yhteiseen suunnitteluun. Asukasosallisuuteen innostavien keinojen löytäminen olikin yksi opinnäytetyön haasteista, joka piti ratkaista opinnäytetyön onnistumiseksi. Opinnäytetyö oli lopulta onnistunut ja ei olekaan epäselvää, etteikö se olisi hyödyllinen niin tilaajalle kuin koko ammattialalle. Opinnäytetyön tekeminen oli hyödyllistä minulle ja opin sen kautta paljon uutta sekä vahvistin ammatillista osaamistani. Toivon jatkossa, että tekemäni työ ei menisi hukkaan vaan tilaaja ottaisi käytännöksi kuulla kohderyhmää useammin ja näin edistää myös jatkossa asukasosallisuuden toteutumista.

7.1 Kehittämistyön konkreettiset tuotokset

Kehittämistyön tuloksena syntyi kaksi konkreettista tuotosta: kyselyn tuloksia havainnollistavat kuvat (Liite 2) sekä asukastupatoiminnan toimintasuunnitelma syksyille 2021. Loin tilaajan toiveen mukaisesti kyselyn tuloksista kuvamuotoiset informaatiopaketit, joita voi jakaa esimerkiksi sosiaalisessa mediassa, yhteistyökumppaneille, esitellä ”Kaikkien perheiden illoissa” tai muiden kanavien kautta. Kuvien on tarkoitus havainnollistaa kyselyn tuloksia suuripiirteisesti, ymmärrettävästi ja yksinkertaisesti, ilman vaikeasti tulkittavia kaavioita tai diagrammeja. Toimintasuunnitelma puolestaan syntyi kyselyn ja yhteiskehittämisen tulosten sekä niiden analysoinnin perustella. Kyselystä ja yhteiskehittämisestä sain tietoa siitä, millaisia toiveita ja ideoita maaninkalaisilla perheillä oli ”Kaikkien perheiden iltoja Maaningalla” kohtaan.

Kyselyn ja yhteiskehittämisen tulosten sekä niiden analysoinnin perusteella pyrin luomaan aineistosta teoreettisen kokonaisuuden (Tuomi & Sarajärvi 2018, 95), eli tässä tapauksessa toimintasuunnitelman. Saamiani tuloksia analysoin laadullisin keinoin käyttäen teemoittelua tukenaan koodausta ja kvantifiointia. Teemoittelu nostaa aineistosta esiin keskeisiä asiakokonaisuuksia ja pilkkoo aineistoa pienempiin kokonaisuuksiin. Tässä opinnäytetyössä teemoittelu soveltui aineiston jäsentämiseen. Koodaamisella löydetään aineistosta samankaltaiset vastaukset ja ne jäsenellään, vaikkapa värikoodein. Kvantifioimalla saadaan muutettua vastauksia laskettavaan eli määrälliseen muotoon. (Tuomi ja Sarajärvi 2018, 78–79; 89.) Halusin sekä yhteiskehittämisen ideat että kyselyn toiveet mukaan samaan analysointiprosessiin, koska pystyin tällöin käsittelemään ja muodostamaan niistä kokonaisuuksia toimintasuunnitelmaa varten. Yhdistin toimintasuunnitelmaa varten analysointiin myös 8x8-menetelmällä saadut yksityiskohdalliset ideat ”Kaikkien perheiden illat Maaningalla” -toimintakertoja varten. Yhdistelyvaiheessa löytyikin niihin sopivia ideoita ja toiveita.

Käytännössä analysointi tapahtui tarkastelemalla Padlettiin tulleita ideoita perheiltä, joita oli yhteensä 24 kappaletta. Käsittelin vastaukset kirjoittamalla ne eri värisille post it -lapuille sen mukaan, olivatko ne sisällä vai ulkona tehtävää asiaa tai jokin muu huomio. Näistä muodostui kolme pääkategoriaa: sisällä, ulkona ja muu huomio. Tämän jälkeen merkitsin lappuihin, kuinka monta peukku eli kannatan-ääntä ideat olivat saaneet Padletissa. Jaoin vielä laput kategorioiden sisällä peukkujen perusteella niin, että ylhäällä olivat eniten peukkuja saaneet ja alhaalla vähiten. Viimeiseksi vedin viivoja niiden ideoiden välille, jotka liittyivät tai sopivat hyvin yhteen. Tässä vaiheessa lisäsin kyselystä tulleet toiveet myös post it -lapuille ja yhdistin ne toivelistan vastauksiin. Kyselyn vastauksissa oli jonkun verran toistoa, joten merkitsin eniten toistuneet ja samankaltaiset vastaukset värimerkintöin, ennen kuin kirjoitin ne post it -lapuille. Laskin, kuinka monta kertaa kyselyssä tietty toive oli mainittu ja merkitsin sen post it -lappuihin. Ajattelin näin yhteiskehittämisen ideoiden peukkujen olevan verrannollisia kyselyn samojen toiveiden esiintyvyyteen.

Yhteiskehittämisen ideoiden ja kyselyn toiveiden perusteella kehitin toimintasuunnitelmaehdotuksen syksyille 2021. Toimintasuunnitelma on tehty niiden toiveiden perusteella, jotka ovat saaneet eniten kannatusta sekä kyselyssä että yhteiskehittämisen tuokiossa ja ovat mahdollisia toteuttaa. Syksyn 2021 toimintakausi sisältää neljä asukastupatoimintakertaa Maaningalla. Toiminta alkaa elokuussa ja päättyy joulukuuhun.

Toimintasuunnitelma on seuraavanlainen:

1. Ensimmäinen asukastupatoimintakerta järjestetään 25.8.2021 klo.17–19. Teemana on tutustuminen. Tutustumista tuetaan ohjatulla keskustelulla, vapaalla kohtaamisella ja yhteisellä iltapalaketkellä. Iltapalan tekoon kysytään Maaningan Marttoja mukaan. Ensimmäisellä kerralla on erilaisia aktiviteetteja kuten tehtävä/tempurata, tutustumisleikkien sekä lautapeliä pelaamista. Vaikka aktiviteetteja on, niin tämä toimintakerta perustuu vahvasti vapaaseen olemiseen toiveiden mukaisesti.
2. Syyskuun asukastupailla (29.9.2021) teemana on luonto ja ulkoileminen. Sään salliessa lähdetään luontoretelle lähilaavulle, jossa paistetaan makkaraa sekä juodaan kahvia tai pillimehua. Laavulla eväiden syönnin yhteydessä on vapaata kohtaamista ja keskustelua sekä lapsille ohjattuja leikkejä liittyen luontoon. Menomatalla laavulle tutustutaan yhdessä erilaisiin sieniin luonnossa. Marttoja kysytään myös tähän mukaan, jos heistä löytyisi sienituntijoita.
3. Lokakuun toimintakerralla (27.10.2021) Halloween on jo lähellä, joten se toimii teemana. Ohjelmanumerossa tuolloin on naamiaiset yhden yhteiskehittämisessä tehdyn suunnitelman mukaisesti. Naamiaisteema on yhdistetty diskoon. Naamiaisissa on erilaisia leikkejä, kuten musiikkiskaba ja maukkaita herkkuja. Koristeina on tietenkin ilmapalloja ja tunnelmaa luomassa on musiikkia.
4. Viimeisellä, joulukuussa (1.12.2021) järjestettävällä kerralla teemana on joulu tai talvi. Ohjelma on tällä kerralla rauhaisaa ja rauhoittumiseen painottuvaa. Lapsille on ohjattua joogaa ja satuhierontaa sekä jouluaskartelua. Aikuiset saavat tällä välin oman hengähdystauon ja myöhemmin heille ohjataan oma rentoutumishetki.

7.2 Jalkauttaminen tilaajan toimintaan

On erityisen tärkeää tuottamani tiedon merkityksen kannalta jalkauttaa opinnäytetyöni antia tilaajan toimintaan. Jalkauttaminen tapahtuu esittelemällä opinnäytetyössäni saatuja tuloksia sekä tilaajalle että yhteistyökumppaneille. Moni yhteistyökumppani on osoittanut jo prosessin aikana kiinnostusta opinnäytetyön tuloksia kohtaan. Erityisesti Maaningan pitäjäraati on kiinnostunut kyselyn tuloksista Maaningasta asuinalueena, koska heillä on resursseja vaikuttaa kyselyissä tulleisiin toiveisiin ja nousseisiin ongelmakohtiin. Koen myös, että opinnäytetyön tuloksien esitleminen Kuopion kaupungin edustajille on tärkeää, koska he ensinnäkin toimivat yhtenä Perheentalon rahoittajista, mutta toiseksi ovat vastuussa Kuopion asukastupien toiminnasta. Meneillään olevan asukastupamuutoksen vuoksi he voisivat olla kiinnostuneita kuulemaan, millaista toimintaa järjestöt voivat asukastuvilla järjestää. Lisäksi minun on tarkoitus

kouluttaa Pelastakaa Lapset ry:n muita työntekijöitä käyttämään tuottamaani yhteiskehittämisen tuokiota.

Haluaisin tulevaisuudessa vielä viedä opinnäytetyöni antia eteenpäin vielä maaninkaisille perheille, jotta he näkisivät mitä heidän vastauksilleen ja antamilleen ideoilleen on konkreettisesti tehty. Tätä kautta myöskin ne perheet, jotka eivät osallistuneet tämän kertaiseen yhteiseen suunnitteluun näkisivät, että se todella kannattaa ja heidän ideansa otetaan oikeasti huomioon toimintaa suunniteltaessa. Kyselyt jäävät usein irtonaiseksi yhteydestä eikä niitä vastaamisen jälkeen enää ajatella, joten olisi tärkeää tuoda esille vastaajille, että mitä vastauksia on kyselystä saatu, mihin niitä on käytetty tai miten niihin on vastattu. Kyselyn merkityksellisyys kasvaa, kun sillä ei pelkästään kerätä tietoa vaan sitä viedään eteenpäin ja siihen reagoidaan. Kyselyn tulosten eteenpäin viemisessä toimii tukena luomani kyselyn tuloksia havainnollistavat kuvat.

Havainnollistavien kuvien rinnalle koostin yhteiskehittämistuokiossa ja kyselystä saaduista ideoista syksyille 2021 ”Kaikkien perheiden iltoihin Maaningalla” suuntaa antavan toimintasuunnitelman. Alun perin tätä toimintasuunnitelmaa piti lähteä vielä tarkemmin työstämään toinen opiskelija syksyä varten, mutta hänelle tuli esteitä. Koska Maaningan asukastupatoiminta on vastuullani työssäni, jatkoin itse työajalla suunnitelman tekoa ja sen yksityiskohtaisemmaksi suunnittelua yhdessä tilaajan kanssa. Toimintasuunnitelmassa on huomioutu yhteistyökumppaneiden panos ja heitä on toimintasuunnitelman pohjalta pyydetty mukaan iltoihin. Jatkoa ajatellen yhteistyökumppaneita voisi aktiivisemmin osallistaa suunnitteluun, koska se lisää Maaningan alueiden toimijoiden yhteisöllisyyttä. Syksyiltä jää käyttämättä monta hyvää ideaa, mutta niitä voi hyödyntää keväällä 2022. Muita hyviä aktiviteetteja, joita voi jatkossa toteuttaa, ovat pelailu, vertaiskeskustelu, ikäihmisten ottaminen mukaan toimintaan, harrastus- ja lajikokeilut, liikennepuisto ja polkutraktorivuokraamo. Näistä saa jo hyvin aikaiseksi kevään toimintasuunnitelman, jos entisten ideoiden tueksi kerää maaninkalaisilta perheiltä vielä uusia ideoita ja toiveita.

Toimintasuunnitelman ohella tilaajan kannattaa huomioida toiminnan käynnistämiseen liittyvät riskit ja uhkat. Yksi riskeistä on, että toiminnalla ei tavoiteta kohderyhmää, vaikka toimintaan on laitettu paljon resursseja. Tavoittamisen ongelmien taustalla voi olla tiedottamisen haasteet, jonka osalta kohtasin vaikeuksia jo opinnäytetyön tekemisen aikana. Ratkaisuna tähän pitäisi mahdollisimman monipuolisesti ja useiden eri kanavien kautta tiedottaa toiminnasta. Yhteistyökumppaneita voisi sitouttaa osaltaan mukaan mainostukseen. Yhteistyökumppaneiden

osalta haasteena on lisäksi se, että miten heidät saadaan pysymään mukana toiminnassa jatkossakin, vaikka he alkuun lähtivätkin innoissaan. On siis löydettäviä niitä toiminnan tapoja, joilla he kokevat saavansa itselleen jotain hyötyä. Haasteena voi olla myös se, että toteutunut toiminta ei vastaa perheiden tarpeita ja toiveita huolimatta siitä, että heitä on osallistettu mukaan suunnitteluun. Riski voi johtua siitä, että opinnäytetyössä otoskoko oli niin pieni, ettei sen voi ajatella edustavan kaikkien maaninkalaisten perheiden toiveita toiminnasta. Tai siitä, että ohjelmaa on suunniteltu lapsinäkökulmaisesti, joten vanhemmat eivät koe saavansa toiminnasta mitään irti. Toisaalta toteutuneen toiminnan sopimattomuus voi kertoa siitä, että kehittämistyön tuloksena on syntynyt vain näennäisosallisuutta eli todellisuudessa asukasosallisuus ei ole vahvistunut eikä perheitä todella kuultu. Tähän haasteeseen voidaan kuitenkin vastata tekemällä perheiden kuulemisesta toistuvaa, käyttämällä monipuolisia keinoja suunnitteluun osallistumiseen ja tarjoamalla mahdollisuuden antaa palautetta koko ajan.

Opinnäytetyössäni luomaani yhteiskehittämistuokion mallia voi hyödyntää jatkossakin, kun halutaan osallistaa perheitä toiminnan suunnitteluun. Toisaalta on muistettava, ettei saman mallin käyttäminen jatkuvasti ole osallistujille motivoivaa, joten tueksi on löydettäviä uusia osallistavan kuulemisen keinoja. Suunnittelemani tuokion etuna on se, että sen voi toteuttaa etänä, mutta myös livenä hieman soveltaen. Jos ei halua järjestää erikseen suunnittelutuokiota perheiden kanssa niin, esimerkiksi Padlet sopii hyvin jatkuvaksi ideoiden keruukanavaksi. Asukasosallisuuden huomioimiseksi olisi parhainta, jos tällainen yhteinen suunnittelutuokio perheiden kanssa otettaisiin säännölliseksi tavaksi. Tekemällä asukkaiden kuulemisesta säännöllisen käytännön, tuetaan asukasosallisuuden toteutumista Kuopion Perheentalon toiminnassa.

7.3 Havainnot prosessista ja tuloksista

Opinnäytetyöprosessini käynnistyi hitaasti sillä tein opintoja ja töitä samaan aikaan. Idea opinnäytetyön aiheesta kehittyi jo joulukuussa 2020, mutta rupesin sitä todella työstämään eteenpäin vasta tammikuussa 2021. Opinnäytetyöprosessi ei sujunut aivan odotetusti ja viivästyin hieman omasta aikataulustani, koska jouduin tekemään opinnäytetyösuunnitelmani uusiksi heti prosessin alkuvaiheessa. Prosessi viivästy minusta riippumattomasta syystä, koska jouduimme perumaan Kuopion Perheentalon asukastupatoiminnan Maaningalla kuukausi kuukaudelta koronarajoitusten vuoksi. Olin tehnyt ensimmäisen suunnitelman sen varaan, että pääsen Maanin-

galle paikanpäälle järjestämään ohjelmaa, tutustumaan perheisiin sekä toteuttamaan yhteiskehittämisen tuokion. Tämä ei kuitenkaan onnistunut, joten pääsin haastamaan itseni opinnäytetyön teossa ja kokeilemaan toisenlaista ratkaisua yhteiskehittämisen toteuttamiseksi.

Kokeilukulttuurille tyypillisesti lähdin rohkeasti kokeilemaan yhteiskehittämistä etänä, vaikka kokeiluilla on riski epäonnistua. Kokeilun etuna on, että sen avulla voidaan kokeilla matalalla kynnyksellä toimiiko jokin idea käytännössä. Vaikka kokeilujen tavoitteena on usein luoda jokin innovatiivinen tuote, palvelu tai toimintamalli, voi kokeilu itsessään tuottaa merkittävää tietoa tai synnyttää parempia ideoita. (Hassi, Paju & Maila 2015.) Aikataulun kannalta minun oli järkevämpää kokeilla toimisiko yhteiskehittämisen toimintamalli etänä, kuin jäädä odottamaan koronarajoitusten purkamista. Kokeileminen todisti Hassin, Pajun ja Mailan (2015) kirjoittaman todeksi eli kokeileminen tuotti sellaista tietoa, mitä en olisi muulla tavoin voinut hankkia. Yhteiskehittäminen onnistui erinomaisesti kokeilun luonteesta huolimatta ja osoitti, että perheitä voi osallistaa toiminnan suunnitteluun myös etäyhteyksin. Tälle aikakaudelle merkityksellistä onkin juuri erilaisten etäyhteyksien käyttö monenlaisissa tarkoituksissa, ja tämä opinnäytetyö osaltaan tarjoaa näyttöä siitä, että etäyhteyksiä voi onnistuneesti käyttää kehittämistyön tarkoituksessa.

Kokonaisuudessaan kahden tunnin etätuokio kymmenen minuutin tauolla oli juuri sopivan mittainen osallistujien keskittymisen ja jaksamisen kannalta sekä tuokion rakenne oli toimiva. Merkityksellisintä yhteiskehittämisen tavoitteiden kannalta oli se, että sain sekä innostettua osallistujat yhteiseen toiminnan suunnitteluun että ylläpidettyä tuokiossa miellyttävää tunnelmaa. Yhteisöllisen ideoinnin onnistumisen kannalta onkin tärkeää avoin ja positiivinen ilmapiiri sekä ryhmän vetäjän kannustava ja rohkaiseva tyyli ohjata (Ojasalo ym. 2015, 159). Jälkikäteen tarkasteltuna yhteiskehittämisen tuokiota, huomasin onnistumisien lisäksi muutamia kehittämisen tarpeita. Etätuokiossa osallistujat tekivät aktiviteetteja lähinnä oman perheen kanssa, mutta jatkossa perheet voisivat tehdä enemmän yhdessä monipuolisempien ideoiden ja ratkaisuiden keksimiseksi. Koen kuitenkin, että perheiden keskinäiseen ideointiin kannustaminen toimisi paremmin ihan paikan päällä toteutetussa tuokiossa. Yhteiskehittämisen etätuokio kuitenkin osoitti, että perheet ovat yleisesti innokkaita vaikuttamaan ohjelman suunnitteluun ja heiltä löytyy hyviä ideoita. Opin tarkoituksenmukaisen tiedotuksen tärkeydestä kokeilun kautta. Yhteiskehittämisen etätuokioon osallistui vain kolme perhettä, joka oli ihan riittävä määrä, mutta

paremmalla tiedotuksella olisin voinut saada enemmän osallistujia. Seuraavaa kertaa varten tiedotusta voisi parantaa käyttämällä useampaa kanavaa, mutta toisaalta mainostamalla tuokiota myös paikan päällä ”Kaikkien perheiden illoissa”, mihin ei tällä kertaa ollut mahdollisuutta.

Toteutin kyselyn samoihin aikoihin kuin yhteiskehittämisen etätuokion. Kyselyn ja yhteiskehittämisen ajoittaminen lähekkäin oli hyvä ratkaisu, koska suunnitteluvaihe meni tällöin osittain päällekkäin, jolloin pystyin täydentämään ja vertailemaan suunnitelmia toistensa perusteella. Kyselyn kohdalla kohtasin samat haasteet ihmisten tavoittamisen kanssa kuin yhteiskehittämisen. Vaikka otoskoko ei ollutkaan suuri, vain 14 henkilöä, kysely tuotti monipuolista ja hyödyllistä tietoa kehittämistyötäni varten. Otoskoko oli itseasiassa itsevalikoitunut näyte eli aineisto hankittiin vapaasti saatavalla olevalla internetkyselyllä (Heikkilä 2014, 39). Heikkilän (2014, 67) mukaan edustavan otoksen saaminen nettikyselyssä onkin haastavaa, jos ei ole saatavissa kohderyhmään kuuluvien yhteystietoja. Itsevalikoitunutta näytettä eli mukavuusotantaa voidaan käyttää lähinnä vain esitutkimukseen kuin tieteelliseen tutkimukseen (mt., 39). Esitutkimus-termi kuvaa hyvin tuottamaani aineistoa, koska kyselyni oli hyvin suuripiirteinen ja kysyin asioista yleisellä tasolla, tarkentamatta yksityiskohtiin. Kyselyni olikin suuntaa antava ja kertoi jotakin seikkoja perheiden näkemyksistä Maaningasta asuinalueena. Aineistosta nousee esille asioita, joihin voisi jatkossa paremmin perehtyä tai niitä tutkia. Esimerkiksi valtaosa vastaajista oli tyytyväinen Maaningan palveluihin, mutta samalla suuri osa silti kaipasi lisää palveluita. Tämän ristiriidan lisäksi olisi mielenkiintoista saada selville, miksi vastaajat pitivät ”Kaikkien perheiden iltoja Maaningalla” tarpeellisina ja miksi osa vastaajista puolestaan ei pitänyt. Huolellisemmalla suunnittelulla olisin ehkä tajunnut suunnitella kyselyyn enemmän tarkentavia kysymyksiä, mutta toisaalta kaikkea ei voi etukäteen tietää.

Minun kohdallani opinnäytetyön varsinainen kirjoitusurakka alkoi vasta toiminnallisten osuuk-sien toteutusten jälkeen. Kirjoittamisen aloittaminen oli helppoa, koska opinnäytetyösuunnitel-massani oli valmiiksi paljon käyttökelpoista tekstiä ja olin lähdemateriaalia lukiessani tehnyt kattavia muistiinpanoja. Kohdallani tietopohjan kasaamista ja teorioiden yhteensovittamista helpotti muistiinpanojen lisänä se, että toiminnallisten osuuk-sien kautta olin jo päässyt kokei-lemaan ja näkemään konkreettisesti tietopohjaan liittyviä asioita. Kirjoitusurakan myötä päätin jättää Kuopion asukastupavastaavan haastattelun pois opinnäytetyöstäni, koska huomasin saa-vani tarpeeksi tietoa Kuopion asukastoiminnasta kirjallisten lähteiden kautta. En usko, että oli-sin saanut haastattelulla irti uutta tietoa, koska sain vastaukset kirjallisten lähteiden avulla kaik-

kiin luonnostelemiini haastattelukysymyksiin. Haastattelun poisjättäminen oli minusta perusteltua ja se vapautti minulle enemmän aikaa toiminnallisten osuuksien analysointiin. Analysointivaiheessa koin vaikeuksia, joten lisääika oli tarpeen. Ojasalon, Moilasan ja Ritalahden (2015, 41) mukaan kyselyn analysointi pitää suunnitella huolellisesti jo ennen kyselyn toteuttamista, mikä lopulta oli kompastuskiveni kyselyn analysoinnissa. Koin vaikeaksi erityisesti oman analysoinnin suhteuttamisen teoriapohjaisen analysoinnin määrään ja jälkikäteen ajateltuna teoriaa olisi voinut sitouttaa enemmän analysointiin niin kyselyn kuin yhteiskehittämisen osalta.

Kokonaisuudessaan opinnäytetyön prosessi eteni hyvin aikataulussa ja sain hyödyllistä aineistoa kehittämistyötäni varten. Kehittämistyöni tuloksena syntyi kaksi konkreettista tuotosta, joiden luominen oli prosessin yksi viimeisimmistä vaiheista. Nämä tuotokset olivat kyselyn tuloksista koostetut kuvat ja yhteiskehittämisen ideoiden perusteella koostettu toimintasuunnitelma. Konkreettisten tuotosten tekemisen vaivattomuus todisti, että olin valinnut oikeat menetelmät kehittämistyötä varten, sillä kyselyn ja yhteiskehittämisen avulla sain tarvitsemani tietoa. Kehittämistyön menetelmävalintojen tarkoituksin on auttaa parhaisiin mahdollisiin uusiin käytäntöihin (Ojasalo ym. 2015, 105). Luomani toimintaehdotus on mielestäni paras mahdollinen, koska siinä on otettu huomioon toiminnallisiin osuuksiin osallistuneiden perheiden toiveet ja ideat, mutta toisaalta teoriapohjan anti.

7.4 Luotettavuuden ja eettisyyden toteutuminen

Lopuksi on syytä arvioida opinnäytetyön eettisyyttä ja luotettavuutta, joita mitattaessa on otettava useita asioita huomioon. Tutkimusta tehdessä on noudatettava hyvää tieteellistä käytäntöä ja täytettävä tietyt perusvaatimukset. Näiden perusvaatimusten mukaan tutkimuksella on saatava luotettavia ja päteviä vastauksia tutkimuskysymyksiin sekä tutkimus on tehty rehellisesti ja puolueettomasti. (Heikkilä 2014, 27.) Pitkin opinnäytetyöprosessia pidin huolen luotettavuudesta ja eettisyyttä ensiksi perehtyen siihen, mitä ne tarkoittavat ja hyödyntämällä sitä tietoa opinnäytetyön eri vaiheissa.

Ensinnäkin luotettavan tutkimuksen tulee mitata sitä, mitä oli tarkoituksin selvittää ja näiden tulosten on oltava tarkkoja (Heikkilä 2014, 17). Opinnäytetyön menetelmiä valittaessa pidin huolen siitä, että ne ovat tarkoituksen mukaisia tavoitteisiin nähden eli niiden avulla saisin vastauksia tutkimuskysymyksiini. Ojasalon ym. (2015, 105) mukaan kyseessä ollessa laadullinen tutkimus, voidaan sen luotettavuutta arvioida tutkimusprosessin tarkan kuvailun ja tulkintojen

perustelujen kautta. Tutkimuksen luotettavuutta parantaa ilmiön tutkiminen useiden eri aineistojen perusteella ja tiedonkeruumenetelmien monipuolinen käyttö (mt., 105). Opinnäytetyöni luotettavuuden kannalta onkin tärkeää, että olen kuvannut prosessia yksityiskohtaisesti ja läpinäkyvästi eettisyyttä rinnalla kuljettaen. Olen myös hyödyntänyt kahta eri menetelmää aineiston saamisessa sekä useita erilaisia lähdeaineistoja. Opinnäytetyöni luotettavuutta heikentävänä seikkana voi tosin toimia yhteiskehittämistuokion ja kyselyn itsevalikoitunut otos, joka ei edusta täysin koko kohderyhmää. Sen takia saamaani tietoa ei voi yleistää koskettamaan koko kohderyhmää vaan se edustaa vain tiettyjen henkilöiden näkemystä asioista.

Eettinen tutkimus on puolestaan silloin, kun tutkimuksen lähtökohtana avoimuus, puolueettomuus ja tutkittavien tietosuojasta on pidetty huolta. Olennaista on, että tutkittavat tietävät mihin tutkimukseen he ovat osallistumassa ja mihin heidän vastauksiaan käytetään. (Ojasalo ym. 2015, 27–29.) Toimintaa toteutettaessa pidin huolta siitä, että osallistujat tietävät mistä on kyse, kertomalla sen heille sekä yhteiskehittämisen etätuokiossa että sen esittelyssä ja mainostuksessa. Kyselyn osalta mainitsin saatetekstissä sen, että vastauksia käytetään opinnäytetyössäni. Tutkimus tulee tehdä rehellisesti eli vastauksia ei saa vääristellä edukseen, sekä puolueettomasti eikä osallistujille saa aiheutua haittaa tutkimuksesta (Heikkilä 2014, 27). Opinnäytetyöhöni osallistumisesta on tuskin kenellekään ollut haittaa, koska olen pitänyt huolen jokaisen osallistujan anonymiteetin säilymisestä, enkä ole mennyt vääristelemään kenenkään vastauksia edukseni.

7.5 Tavoitteiden toteutuminen ja oma oppiminen

Opinnäytetyön tekeminen on ollut antoisaa kehittyvän ammatillisuuteni ja kykyjeni kannalta. Prosessin edetessä olen kasvattanut osaamistani ohjaajana, oppinut kehittämistyön prosessin sekä menetelmien hallintaa, päässyt soveltamaan tietoa käytännössä kohderyhmän osallisuuden ja tarpeiden eduksi sekä vahvistanut yhteisöpedagogin kompetenssien mukaista osaamista. Vaikka kohtasin opinnäytetyöprosessin alkuvaiheessa vastoinkäymisiä, niistä huolimatta olen enemmän kuin tyytyväinen siihen, miten opinnäytetyö lopulta hahmottui. Olen ylpeä itsestäni, että kokeilukulttuurin henkisesti lähdin kokeilemaan etänä toteutettavaa yhteiskehittämisen tuokiota, vaikka siihen ei ollut olemassa minkäänlaista mallia etukäteen. Yhteiskehittämisen tuokion suunnitteleminen ja toteuttaminen osoittautui kaikista merkittävämmäksi oppimisen kokemukseksi. Käytännön kokeilu opetti paljon enemmän kuin mitä pelkkä suunnitelma tuokiosta olisi ikinä tarjonnut. Kokeileminen haastoi luovaa ongelmaratkaisukykyäni, ja toisaalta

vahvasti menetelmäsoveltamisen taitoani. Ohjaaminen oli minulle entuudestaan hyvin tuttua, mutta etätuokion ohjaaminen vahvasti tätä osaamista entuudestaan, koska etänä ohjaaminen vaatii kykyä sietää osallistujien etäisyyttä sekä taitoa innostaa osallistujia aktiiviseen osallistumiseen etäyhteyksin. Vaikka minulla oli epäilykseni, etätuokio onnistui hyvin ja se oli toimiva kokonaisuus, jolla on jatkon kannalta sovellusarvoa.

Opinnäytetyö voi olla luonteeltaan ongelman ratkaisua tai selvitystyön tekemistä (Heikkilä 2014, 22), joista viimeisempi kuvaa paremmin tätä opinnäytetyötä. Opinnäytetyössä selvitin tietoperustan ja kyselyn avulla lähtökohtia asukasosallisuutta edistävälle ja perheiden arjen hyvinvointia vahvistavalle toiminnalle. Onnistuin mielestäni selvitystyön tekemisessä hyvin ja opin samalla itsekin paljon uutta. Osallisuusteema oli opintojen kautta tuttu, mutta asukasosallisuus ei niinkään, myöskään yhteisöpedagogin opinnoissa ei juurikaan perehdytä perheisiin tai lapsiin liittyvään tietopohjaan. En onneksi kuitenkaan joutunut kerryttämään tietopohjaa ihan alusta alkaen vaan etunani oli työni ja aikaisempi kokemukseni Kuopion Perheentalolta, koska huomasin sitä kautta tietäväni yllättävän paljon monimuotoisista perheistä ja perheiden kanssa tehtävästä työstä etukäteen. Työni oli eduksi tietoperustan myötä kyselyn luomisessa, koska sain tilaajalta matalalla kynnyksellä tukea kyselyn luomiseen ja hahmotin kokemuksen kautta, millaista tietoa he haluavat. Kyselyn luominen opetti minulle ennakoivasta ajattelutavasta, koska piti yrittää hahmottaa, mitä asioita minun tarvitsee tietää opinnäytetyötä varten ja millaisia tarkentavia kysymyksiä saatan tarvita. Vaikka kyselyn tekeminen ja varsinkin sen analysoiminen tuntui haastavammalta kuin yhteiskehittämisen etätuokion, se oli itseasiassa antoisampi kokemus ammatillisen ja menetelmällisen osaamisen vahvistamisen kannalta.

Opinnäytetyön tavoitteiden osalta onnistuin mielestäni hyvin. Tavoitteenani oli edistää asukasosallisuuden toteutumista Kuopion Perheentalon asukastupatoiminnassa Maaningalla sekä vahvistaa lasten ja perheiden arjen kokemaa hyvinvointia. Toisaalta tavoitteideni ollessa aineettomia on niiden toteutumista vaikea mitata eikä itse Perheentalon asukastupatoiminta ole vielä kunnolla alkanut. Tähän hetkeen sopivinta on arvioida tavoitteiden toteutumista opinnäytetyön tarpeiden täyttymisen kautta. Tilaaja tarvitsi opinnäytetyötä, jotta voisi tuottaa maaninkalaisille perheille heidän tarpeistansa ja toiveista lähtöisin olevaa toimintaa. Täytin tämän tarpeen ottamalla perheet mukaan ideoimaan toimintaa ”Kaikkien perheiden iltoihin Maaningalla” yhteiskehittämisen menetelmän voimin sekä kysymällä heidän toiveitaan iltoja kohtaan tuottamassani kyselyssä. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (2019) mukaan asukkaiden kuuleminen eli

tässä tapauksessa perheiden, onkin yksi asukasosallisuutta edistävästä keinoista. Asukasosallisuus on asukkaiden osallistumista ja vaikuttamista alueen palveluihin ja päätöksentekoon. Parhaimmassa tapauksessa asukasosallisuutta edistämällä voidaan tuottaa asukkaiden tarpeita vastaavaa ja asiakaslähtöistä toimintaa. Sen johdosta lasten ja perheiden arjen kokeman hyvinvoinnin vahvistamisen kannalta tämä kaikki nivoutuu yhteen, koska asukasosallisuuden toteutuminen parantaa myös hyvinvointia. (Terveysten ja hyvinvoinnin laitos 2019.) Tärkeintä opinnäytetyöprosessin aikana olikin löytää ja kokeilla keinoja asukkaiden kuulemiseen ja sitä kautta heidän asukasosallisuutensa sekä hyvinvoinnin edistämiseksi.

En voi kuitenkaan suoranaisesti väittää, että tavoitteeni olisivat täysin toteutuneet pelkästään tämän opinnäytetyöprosessin aikana. Olen enemmänkin luonut kehittämistyölläni vankat lähtökohdat näiden tavoitteiden toteutumiseksi jatkossa. Asukasosallisuuden edistäminen ja sitä kautta lasten sekä perheiden arjen kokeman hyvinvoinnin vahvistaminen vaatii useita ja säännöllisiä toimia tilaajalta, joilla pidetään yllä asukkaiden osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksia. Opinnäytetyön merkityksen näkeekin lopulta pitkällä kaavalla, kun toiminta pääsee kunnolla alkamaan ja asukasosallisuutta edistäviä tapoja vakiinnutetaan osaksi toimintaa.

Opinnäytetyön merkityksen kannalta painoarvo on suunnittelemani ja toteuttamayhteiskehittämisen etätapahtumalla. Pidän kehittämiäni yhteiskehittämisen etätuokiota onnistuneena ja innovatiivisena tapana osallistaa perheitä Perheentalon toiminnan suunnitteluun. Olenkin saanut tilaajalta sekä osallistujilta erittäin hyvää palautetta tuokiosta, mikä on vahvistanut onnistumisen kokemustani. Yhteiskehittämisen etätuokion myötä koko opinnäytetyöni on otettu vastaan kiinnostunein ja uteliain asentein. Ei olekaan yhtään epäselvää, etteikö opinnäytetyölläni olisi sovellusarvoa tilaajalle tai se ei olisi merkityksellinen koko alalle. Opinnäytetyöni kuitenkin koskettaa pinnalla olevaa puheenaihetta perheiden hyvinvoinnista ja tuen tarpeista sekä osallisuuden merkityksestä. Varsinkin osallisuuskeskustelua käydään paljon kokemukseni mukaan alallani, mutta osallisuuden eri muodoista, esimerkiksi juuri asukasosallisuudesta, ei vielä niin yleisesti puhuta. Opinnäytetyöni tekeekin tutuksi asukasosallisuus-termin sen tarjoaman tiedon ja asukasosallisuutta edistävän käytännön kokeilun kautta. Opinnäytetyö osoittaa koko ammattialalle, että asukasosallisuuden huomioiminen on lopulta mahdollista matalalla kynnykselläkin eikä se vaadi aina valtavia suunnitelmia, ja toisaalta tarjoaa esimerkin siitä, miten asukkaita voi kuulla. Osallisuuden ja osallistumisen aihe on yksi yhteisöpedagogin opintojen kulkuvivistä, joten alan näkökulmasta on kiinnostavaa ja tulevaisuusorientoitunutta paneutua tähän aiheeseen opinnäytetyössä.

Opinnäytetyön onnistumisesta kertoo myös ensimmäinen toteutunut asukastupatoimintakerta. Ensimmäinen ”Kaikkien perheiden ilta Maaningalla” järjestettiin keskiviikkona 25.8.2021 klo.17–19 nuorisotalo Komppiksella. Ohjelma mukaili tekemääni toimintasuunnitelmaa eli illan teemana oli tutustuminen ja yhdessä oleminen. Illan aikana kävijät saivat tehdä kasvomaalauksia, olla aarteen etsintää, pelata erilaisia pelejä, leikkiä sekä keskustella toistensa kanssa. Illassa oli mukana lisäksi useampi yhteistyökumppani. Maaningan Martat olivat tekemässä kävijöille iltapalaa, johon tarvikkeet saatiin lahjoituksena Maaningan S-marketilta ja Malmbergin leipomolta. Maaningan MLL:n paikallisyhdistys ohjasi yhteistaideteoksen tekemistä ja Kuopion kansalaisopistolta henkilö kävi ohjaamassa yhteisen musisointihetken. Illan tunnelma oli rento ja ihmiset tuntuivat viihtyvän. Kävijöitä koko illan aikana oli yhteensä 39 henkeä niin nuorisotalon omia kävijöitä kuin lapsiperheitä vauvasta alakouluikäisiin. Ensimmäisen illan osalta päästiin tavoitteisiin ja ilta oli kokonaisuudessaan menestys. Sen pohjalta on hyvä lähteä rakentamaan tulevia toimintakertoja.

Opinnäytetyöprosessi on ollut merkityksellinen minulle ja ammatillisuuteni kehittymiselle. Se on vaatinut minulta rohkeutta kokeilla uusia asioita, haastanut keksimään innovatiivisia ratkaisuja koronan asettamien haasteiden vuoksi ja päättäväisyyttä saada opinnäytetyö tehtyä kunnialla loppuun alun vastoinkäymisistä huolimatta. Yhdynkin Heikkilän (2014, 25) sanoihin siitä, että opinnäytetyö on merkittävä osa opiskelijan kasvua asiantuntijuuteen. Sitä tämä opinnäytetyöni tekeminen on todellakin ollut. Olen kiitollinen koko urakasta sekä sen tuomasta varmuudesta omasta asiantuntijuudesta. Olen nyt valmis ottamaan vastaan työelämän virallisesti järjestö- ja nuorisotyön ammattilaisena.

LÄHTEET

- Hanhela, Saara 2021. Lisää intoa asukasosallisuuteen. Blogikirjoitus. Viitattu 11.5.2021. <https://saarahanhela.fi/blogi/lisaa-intoa-asukasosallisuuteen/>
- Hassi, Lotta & Paju, Sami & Maila, Reetta 2015. Kehitä kokeillen! Organisaation käsikirja. Helsinki: Alma Talent Oy. (E-kirja.) Viitattu 30.7.2021. [https://bisneskirjasto-almatalent-fi.ruka.humak.edu:2443/teos/EAEBGXCTEB#/kohta:1\(\(20\)Kehit\(\(e4\)\(\(20\)kokeil-len\(\(20\):MIHIN\(\(20\)KOKEILEMISTA\(\(20\)TARVITAAN?\(\(20\)piste:b0](https://bisneskirjasto-almatalent-fi.ruka.humak.edu:2443/teos/EAEBGXCTEB#/kohta:1((20)Kehit((e4)((20)kokeil-len((20):MIHIN((20)KOKEILEMISTA((20)TARVITAAN?((20)piste:b0)
- Heikkilä, Tarja 2014. Tilastollinen tutkimus. 9.painos. Porvoo: Edita Publishing Oy.
- Heiskanen, Lotta & Helamaa, Tiina & Laru, Suvi & Muuronen, Kaisu & Salmi, Anna & Satuli-Kukkonen, Tarja & Ukkonen-Wallmeroth, Juulia 2019. Vanhemmuuden ja parisuhteen tukeminen järjestöjen yhteistyönä. Teoksessa Tuovi Hakulinen & Tanja Laajasalo & Jukka Mäkelä (toim.) Vanhemmuuden ja parisuhteen tuen vahvistaminen. Teoriasta käytäntöön. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, 30–37. Viitattu 8.5.2021. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/138389/URN_ISBN_978-952-343-357-1.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Helminen, Jari 2006. Alkusanat. Teoksessa Jari Helminen (toim.) Elämä koettelee, tuki kannattelee. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen julkaisu. Jyväskylä: PS-Kustannus, 7–12.
- Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta 2020. Kuopion kaupungin asukastoiminnan suunnitelma. Pöytäkirja 16.12.2020. Viitattu 2.7.2021. <http://publish.kuopio.fi/cgi/DRE-QUEST.PHP?page=meetingitem&id=2020704824-12>
- ItsTrixTV 2020. FUN Zoom Game Ideas for All Ages. Fun Virtual Happy Hour Games for Everyone. Youtube. Viitattu 2.7.2021. <https://www.youtube.com/watch?v=OF-MHH6VYZVM&t=142s>
- Julkunen, Hanna 2019. ”Että joku aidosti kuuntelee.” Kysely vanhemmuuden ja parisuhteen tuen tarpeesta Pohjois-Savossa. Teoksessa Tuovi Hakulinen & Tanja Laajasalo & Jukka Mäkelä (toim.) Vanhemmuuden ja parisuhteen tuen vahvistaminen. Teoriasta käytäntöön. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, 117–118. Viitattu 19.7.2021. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/138389/URN_ISBN_978-952-343-357-1.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Kalland, Mirjam 2019. Vahvuutta vanhemmuuteen tutkimuksen tuloksia: perhekahvila ja mentalisaatio. Teoksessa Tuovi Hakulinen & Tanja Laajasalo & Jukka Mäkelä (toim.) Vanhemmuuden ja parisuhteen tuen vahvistaminen. Teoriasta käytäntöön. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, 38–44. Viitattu 19.7.2021. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/138389/URN_ISBN_978-952-343-357-1.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Kuntalaki 410/2015.
- Kuopio 2021a. Kuntakeskukset. Viitattu 6.5.2021. <https://www.kuopio.fi/kuntakeskukset>

- Kuopio 2021b. Virtaavien vesien Maaninka. Viitattu 6.5.2021. <https://www.kuopio.fi/maaninka>
- Kuopion kaupunki 2014. Asukastupa- ja kylätalotoiminnan kehittämissuunnitelma. Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta 10.6.2014. Viitattu 21.6.2021. <https://www.kuopio.fi/documents/7369547/7376810/Asukastupatoiminnan+kehitt%C3%A4missuunnitelma/8526ba1b-9501-41a6-9e1e-a8576c93061c>
- Kuopion kaupunki 2020a. Kuopion väestö alueiden ja iän mukaan 31.12.2021. Ei julkaistu.
- Kuopion kaupunki 2020b. Asumisen rakentamisen eteneminen ja käyttöönottettavat alueet 2021–2025. Kuopion väestö, työpaikat ja asuminen. KH 15.6.2020. Viitattu 6.5.2021. <https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjoiOTRkMmU2MjMtMDUwZi00ZjliLTlhNTktMGMyOTYxYjk2YjUyIiwidCI6ImVjNmMyMzdILTg4ZWVtNGNjMy05NGVmlTU5NWlYnN2E4ZWJmOSIsImMiOjI9>
- Kuopion kaupunki 2021a. Kuopion maaseutukatsaus 2021. Viitattu 6.5.2021. https://www.kuopio.fi/documents/7369547/7487111/Maaseutukatsaus_2020.pdf/6f434b3c-66ad-439a-8f11-6ddf8172c6a7
- Kuopion kaupunki 2021b. Kaupungin asukastoimintaa kehitetään yhteistyössä järjestöjen ja kirjastojen kanssa. Uutinen 17.2.2021. Viitattu 21.6.2021. <https://www.kuopio.fi/-/kaupungin-asukastoimintaa-kehitetaan-tiiviissa-yhteistyossa-kirjastojen-kanssa>
- Kuopion Perheentalo 2021. Etusivu. Viitattu 9.2.2021. <https://www.kuopionperheentalo.fi/>
- Laki yleisistä kirjastoista 1492/2016.
- Lintumäki, Aki 2019. Hyvinvoiva asukas on yhteisön voimavara. Nuorisotyö 3, 26–27. Viitattu 11.5.2021. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/347352/Rinnakkaistallenne_Hyvinvoiva_asukas_on_yhteison.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Loula, Pihla 2020. Suomalaisvanhemmat kuuluvat maailman uupuneimpien joukkoon, ja syykin selvisi tutkimuksessa: ”Ties mitä pitää mukamas tehdä, että lapsesta tulee normaali”, sanoo kahden lapsen äiti Hanna. Helsingin sanomat 18.12.2020. Viitattu 19.7.2021. <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000007689883.html>
- Maaninka 2021. Palvelut. Viitattu 7.5.2021. <http://www.maaninka.fi/>
- Maanmittauslaitos 2014. Suomen pinta-ala kunnittain 1.1.2014. Viitattu 6.5.2021. https://www.maanmittauslaitos.fi/sites/maanmittauslaitos.fi/files/old/alat_2014.pdf
- Matilainen, Inka 2021. Asukastoimintaa siirretään kirjastoihin. Viikkosavo 24.2.2021. Viitattu 21.6.2021. <https://www.viikkosavo.fi/paikalliset/3849651>
- Metropolia 2021. Padlet. Viitattu 2.7.2021. <https://wiki.metropolia.fi/display/socialmedia/Padlet>
- Mikkanen, Hannele 2018. Osallisuuspuhe on jalkautunut kuntiin. Blogikirjoitus. Kuntaliitto 5.11.2018. Viitattu 11.5.2021. <https://www.kuntaliitto.fi/blogi/2018/osallisuuspuhe-jalkautunut-kuntiin>
- Moring, Anna & Kerppola, Jenni 2019. Monimuotoiset perheet perhepalveluissa – missä menemme vanhemmuuden ja parisuhteen tukemisessa. Teoksessa Tuovi Hakulinen & Tanja

- Laajasalo & Jukka Mäkelä (toim.) Vanhemmuuden ja parisuhteen tuen vahvistaminen. Teoriasta käytäntöön. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 93–100. Viitattu 8.3.2021. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/138389/URN_ISBN_978-952-343-357-1.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Moring, Anna 2021. Monimuotoisten perheiden kohtaaminen. Monimuotoiset perheet 27.1.2021. Viitattu 12.7.2021. <https://youtu.be/NWvk5KY7phs>
- Mäkelä, Jukka 2019. Yhteisöllinen kasvatus – kukaan ei selviä vanhemmuudesta yksin. Teoksessa Tuovi Hakulinen & Tanja Laajasalo & Jukka Mäkelä (toim.) Vanhemmuuden ja parisuhteen tuen vahvistaminen. Teoriasta käytäntöön. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 11–19. Viitattu 19.7.2021. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/138389/URN_ISBN_978-952-343-357-1.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Nearpod 2021. Viitattu 9.8.2021. <https://nearpod.com/>
- Ojasalo, Katri & Moilanen, Teemu & Ritalahti, Jarmo 2015. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. 3.–4.painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy
- Pelastakaa Lapset ry 2021a. Kuopion Perheentalon Vuosikertomus 2020. Ei julkaistu.
- Pelastakaa Lapset ry 2021b. Tietoa meistä. Viitattu 24.5.2021. <https://www.pelastakaalapsset.fi/tietoa-meista/>
- Pelkonen, Marjaana 2019. Vanhemmuuden ja parisuhteen tuki perhekeskuksen ydintehtävänä. Teoksessa Tuovi Hakulinen & Tanja Laajasalo & Jukka Mäkelä (toim.) Vanhemmuuden ja parisuhteen tuen vahvistaminen. Teoriasta käytäntöön. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 106–113. Viitattu 9.3.2021. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/138389/URN_ISBN_978-952-343-357-1.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Perhebarometri 2020. Työ ja perhe ne yhteen sopii? Vanhemmuuden ja työn yhteensovittaminen suomalaisissa lapsiperheissä. Väestöntutkimuslaitos, Katsauksia E43/2020. Helsinki: Hansaprint Oy. <https://www.vaestoliitto.fi/uploads/2020/11/4fc89cfd-perhebarometri2020.pdf>
- Perustuslaki 713/1999.
- Pietilä-Hella, Riitta 2006. Perhekeskus – kohtaamisen tila ja paikka. Teoksessa Jari Helminen (toim.) Elämä koettelee, tuki kannattelee. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus, Perhesuhteissa. Jyväskylä: PS-Kustannus, 63–78.
- Rask, Mikko & Ertio, Titiana 2019. Yhteisluomisen tutka. Malli osallisuustoiminnan kokonaisvaltaiseen toimintaan. Helsingin yliopisto. Viitattu 28.2.2021. https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/304554/Bibu_Policy_Brief_2_verkko_1.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Roininen, Laura 2021. Perhe parrasvaloissa. Helsinki: Avain.
- Ruuskanen, Laura 2021. Kuopion asukastupien toiminta muuttuu tänä vuonna. Yle-uutiset 18.2.2021. Viitattu 21.6.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-11796636>
- Savas-säätiö 2021. Kaikkien perheiden kohtaamispaikka. Perheentalojen hyvät käytännöt. Lastu-hanke 2016–2018. Viitattu 2.3.2021. <https://www.savas.fi/fi/kehittamistoiminta/kaikkien-perheiden-kohtaamispaikka/>

- Setlementti Puijola 2021. Asukastuvat. Viitattu 21.6.2021. <https://www.puijola.net/puijola/asukastuvat/>
- Sorjanen, Kati 2021. Virtuaalitapahtumaopas – 10 vinkkiä vaikuttavaan virtuaalitapahtumaan. Viitattu 2.7.2021. <https://www.tapahtumantekijat.fi/fi/blog/virtuaalitapahtuma>
- Särkelä-Kukko, Mona & Rouvinen-Wilenius, Päivi 2014. Mitä on osallisuus? Teoksessa Arja Jämsen & Anne Pyykkönen (toim.) Osallisuuden jäljillä. Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry, 9–10. Viitattu 10.5.2021. <https://www.pksotu.fi/pksotu/wp-content/uploads/2018/02/oSallisuuden-j%C3%A4ljill%C3%A4-verkkoversio-pakattuna-16052014.pdf>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2015. Tilastotietoa perhevapaiden käytöstä. Viitattu 7.6.2021. <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/perhevapaatutkimus/tilastotietoa-perhevapaiden-kaytosta>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2019. Asukas- ja asiakasosallisuus. Viitattu 10.5.2021. <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/osallisuuden-edistaminen/asukas-ja-asiakasosallisuus>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2020a. Osallisuuden edistäminen. Viitattu 10.5.2021. <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/osallisuuden-edistaminen>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2020b. Maahanmuuttajalasten, -nuorten ja -perheiden terveys. Viitattu 12.7.2021. <https://thl.fi/fi/web/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/maahanmuutto-ja-hyvinvointi/maahanmuuttajalasten-nuorten-ja-perheiden-terveys>
- Tilastokeskus 2021. Äidit tilastoissa 2021. Tilastotietopalvelu. Viitattu 12.9.2021. <https://www.stat.fi/tup/tilastokirjasto/aidit-tilastoissa.html>
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Törn, Liisa 2021. Suullinen tiedonanto 25.1.2021.
- Valtioneuvosto 2021. Kansallinen lapsistrategia. Kansallisen lapsistrategian parlamentaarinen komitea: Komiteamietintö. Valtioneuvoston julkaisuja 2021: 8. Helsinki: Taitto. Viitattu 20.7.2021. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162864/VN_2021_8.pdf?sequence=4&isAllowed=y
- Välimaa, Sari 2019. Kodin ja koulun yhteistyö vanhemmuuden tukena – yhdessä aikaansaamisen taikaa. Teoksessa Tuovi Hakulinen & Tanja Laajasalo & Jukka Mäkelä (toim.) Vanhemmuuden ja parisuhteen tuen vahvistaminen. Teoriasta käytäntöön. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 87–92. Viitattu 9.8.2021. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/138389/URN_ISBN_978-952-343-357-1.pdf?sequence=1&isAllowed=y

LIITTEET

Liite 1.

Webropol-kysely:

Kysely perheiden näkemyksistä Maaningasta asuinalueena

 Pakolliset kentät merkitään asteriskilla (*) ja ne tulee täyttää lomakkeen viimeistelemiseksi.

Maaninka asuinalueena

Kysely perheiden näkemyksistä Maaningasta asuinalueena

Olen Karoliina Korhonen, Yhteisöpedagogi (AMK) -opiskelija Humanistisesta ammattikorkeakoulusta Kuopion kampukselta. Tämä kysely on osa opinnäytetyötäni, jonka teen Kuopion Perheentalolle. Opinnäytetyöni tavoitteena on edistää asukkaiden osallisuutta Kuopion Perheentalon asukastapatoiminnassa Maaningalla ja vahvistaa perheiden kokemaa hyvinvointia. Kysely tuottaa tietoa siitä, millaisena asuinalueena perheet kokevat Maaningan ja miten Kuopion Perheentalo voi vastata toiminnallaan maaninkalaisten perheiden tarpeisiin.

Kysely toteutetaan 28.4.-9.5.2021 välisenä aikana. Kysely tuotetaan sähköisesti Webropol-alustalla ja se on suunnattu maaninkalaisille vanhemmille ja huoltajille tai muuten aiheesta kiinnostuneille. Kyselylomakkeessa on 21 kysymystä. Kyselyyn vastaamiseen menee aikaa noin 15 minuuttia.

Vastaa kysymyksiin valitsemalla sopivin vaihtoehto tai kirjoittamalla avoin vastaus annetulle kentällä. Kyselyyn vastataan nimettömänä ja vastaukset käsitellään luottamuksellisesti. Tulokset esitellään opinnäytetyössä ryhmätasolla niin, ettei yksittäisiä vastauksia pystytä tunnistamaan.

Vastaa mielelläni kyselyyn ja opinnäytetyöhön liittyviin kysymyksiin puhelimitse tai sähköpostitse karoliina.korhonen@humak.fi.

Ystävällisin terveisin,
Karoliina Korhonen

1. Minä vuonna olet syntynyt? *

- 2021
 2020

- 2019
- 2018
- 2017
- 2016
- 2015
- 2014
- 2013
- 2012
- 2011
- 2010
- 2009
- 2008
- 2007
- 2006
- 2005
- 2004
- 2003
- 2002
- 2001
- 2000
- 1999
- 1998
- 1997
- 1996
- 1995
- 1994
- 1993
- 1992

- 1991
- 1990
- 1989
- 1988
- 1987
- 1986
- 1985
- 1984
- 1983
- 1982
- 1981
- 1980
- 1979
- 1978
- 1977
- 1976
- 1975
- 1974
- 1973
- 1972
- 1971
- 1970
- 1969
- 1968
- 1967
- 1966
- 1965
- 1964

- 1963
- 1962
- 1961
- 1960
- 1959
- 1958
- 1957
- 1956
- 1955
- 1954
- 1953
- 1952
- 1951
- 1950
- 1949
- 1948
- 1947
- 1946
- 1945
- 1944
- 1943
- 1942
- 1941
- 1940
- 1939
- 1938
- 1937
- 1936

- 1935
- 1934
- 1933
- 1932
- 1931
- 1930
- 1929
- 1928
- 1927
- 1926
- 1925
- 1924
- 1923
- 1922
- 1921
- 1920
- 1919
- 1918
- 1917
- 1916
- 1915
- 1914
- 1913
- 1912
- 1911
- 1910
- 1909
- 1908

- 1907
- 1906
- 1905
- 1904
- 1903
- 1902
- 1901
- 1900

2. Mikä on sukupuolesi? *

- Nainen
- Mies
- Muu
- En halua vastata

3. Mikä on elämäntilanteesi? Valitse parhaiten sinua kuvaava tai kuvaavat vaihtoehdot. *

- Opiskelija
- Työelämässä
- Työtön
- Perhevapaalla
- Sairauslomalla
- Eläkkeellä
- Muu

4. Kuinka monta henkilöä taloudessasi asuu (sinä mukaan luettuna)? *

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10
- 11
- 12
- 13
- 14
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19
- 20
- 21
- 22
- 23
- 24
- 25
- 26
- 27
- 28

- 29
- 30

5. Jos sinulla tai taloudessasi on lapsia, minkä ikäisiä he ovat? Voit valita useamman vaihtoehdon. *

- Alle 1-vuotias
- 1-6 -vuotta
- 7-12 -vuotta
- 13-15 -vuotta
- 16-18 -vuotta
- Yli 18-vuotias
- Ei koske minua

6. Kauanko olet asunut Maaningalla? Valitse parhaiten sinua kuvaava vaihtoehto.

- alle vuoden
- 1-5 vuotta
- 6-10 vuotta
- 11-20 vuotta
- 21-30 vuotta
- 31-40 vuotta
- 41-50 vuotta
- yli 50 vuotta

Seuraavaksi esitetään joukko Maaninkaan liittyviä väittämiä. Valitse näkemystäsi parhaiten kuvaava vaihtoehto.

7. Viihdyn Maaningalla. *

Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	En samaa mieltä eikä eri mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
☐	☐	☐	☐	☐

8. Olen tyytyväinen Maaningan palveluihin. *

Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	En samaa mieltä eikä eri mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
☐	☐	☐	☐	☐

9. Kaipaisin enemmän palveluita Maaningalle. *

Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	En samaa mieltä eikä eri mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
☐	☐	☐	☐	☐

10. Maaningalla on vanhemmuuttani/huoltajuuttani tukevia palveluita. *

Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	En samaa mieltä eikä eri mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	Ei koske minua
☐	☐	☐	☐	☐	☐

11. Kerro tarkemmin niistä palveluista, joita käytät vanhemmuuteesi/huoltajuuteesi tukemiseen.

12. Maaningalla on tarpeeksi harrastusmahdollisuuksia lapsille ja nuorille. *

Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	En samaa mieltä eikä eri mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
☐	☐	☐	☐	☐

13. Maaningalla on hyvät lastenhoitopalvelut. *

Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	En samaa mieltä eikä eri mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
☐	☐	☐	☐	☐

14. Maaningalla on hyvä peruskoulu. *

Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	En samaa mieltä eikä eri mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
☐	☐	☐	☐	☐

Seuraaksi esitetään joukko avoimia kysymyksiä koskien Maaningan hyviä ja kehitettäviä puolia. Vastaa kirjoittamalla vastaus avoimelle kentälle.

15. Mikä on Maaningassa erityisen hyvää? *

16. Mitä Maaningalla tulisi kehittää? *

Liite 2.

Kyselyn tuloksia havainnollistavat kuvat.

Maaningassa erityisen hyvää on

**Maalaiselämä
ja
elämisen
helppous**

Luonto

**Tarvittavat palvelut
löytyvät**

**Turvallinen
ilmapiiri**

**Kivat ja
tutut ihmiset**

Rauhallisuus

**Toimivat
liikenneyhteydet**

Vesistö

Maaninka asuinalueena -kyselyn tuloksia,
Kuopion Perheentalo 2021

Maaningalla tulisi kehittää

Enemmän palveluja
lapsiperheille

Lastenhoitorinki

Lapsille ja nuorille
enemmän
harrastusmahdollisuuksia
ja tekemistä

Turvallinen
ilmapiiri

Roskien keruu
ja kierrätys

Yrittäjyyden
tukeminen

Tieliikenteen kehittäminen
esim. hidastetyssyt ja
kevyen liikenteen väylä

Terveys-
palvelut

Maaninka asuinalueena -kyselyn tuloksia,
Kuopion Perheentalo 2021

Maaningalle toivotaan

Mopo- ja autorata

Muoviroskapiste

**Keskustaan
enemmän yhteisiä
kokoontumispaikkoja
ja tapahtumia**

**Erilaisia
liikuntaryhmiä**

Lastenhoitopalvelu

**Kouluverkoston
pysyminen
ennallaan**

**Halvempia
tilavuokria yrittäjille**

**Isompi leikkipaikka
kylän tuntumaan**

Maaninka asuinalueena -kyselyn tuloksia,
Kuopion Perheentalo 2021